Ner 84 i 85.

DZIENNIK RZĄDOWY MIASTA KRAKOWA I JEGO OKRĘGU.

W Krakowie dnia 27 Marca 1849 r.

Ner 3263.

OBWIESZCZENIE.

RADA ADMINISTRACYJNA

Okręgu Krakowskiego.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż pod dniem 11 b. m. do L. 4113 odebrała od Kommissyi Gubernialnéj następujące rozporządzenie:

„Wysokie Ministeryum Skarbu Reskryptem swoim z dnia 6 Lutego r. b. do Nru 1524 w dopełnieniu Najwyższego postanowienia z d. 7 Stycznia r. b. w myśl Uchwały Sejmu Państwa na d. 3 Stycznia r. b. zapadłéj, wydanie trzechprocentowych na kwoty 1000, 500, 100, 50, 25 i 10 Reńskowych Assygnat kassowych ustanowiło. Assygnaty takowe we wszystkich kassach publicznych równie jak w C. K. Kassie Centralnéj Państwa Austryackiego w Wiedniu i w kassach filialnych Banku Narodowego w opłatach przyjmowane, lub gdy tego strony interesowane żądać zechcą, w Kassie Centralnej Państwa, w Kassach prowincyonalnych poborowych i w kassach Banku Narodowego za gotową monetę wymieniane, tudzież w kaucyach przyjmowane będą.

Procenta rzeczonych assygnat nie tylko przy opłatach do kass publicznych wrachowane, i w terminach na odwrotnéj stronie Assygnat uiszczane, ale nawet w Kassie Centralnéj Państwa, w kassach prowincyonalnych poborowych i w kassach Banku Narodowego, ile razy Ukaziciele nawet przed ubiegiem takowych terminów zażądają — przy wymianie assygnat gotowizną spłacane będą.

Na odwrotnéj stronie Assygnat za każdy dzień obrachowane procenta strony odbierające obowiązane są narosłe od assygnat wydawanych przez Kassę onéjże zwracać lub na korzyść jéj policzać, nawzajem takim stronom, które przynoszą assygnaty do wymiany lub w miejsce opłat ubiegłe czynsze aż do dnia przyniesienia kassa odbierająca zwrócić lub na korzyść strony wrachować obowiązaną jest.

Żeby jednak uniknąć nieporozumień przy obrachowaniu procentów ciążących, na trzechprocentowych assygnatach kassowych, Wysokie Ministerstwo Skarbu dodatkowym Reskryptem z d. 19 Lutego r. b. do L. 2192 na zamieszczone na pomienionych assygnatach ostrzeżenie, i dołączone tamże obrachowanie z tém objaśnieniem zwraca uwagę, że wedle tegoż stronom pobierającym z kass assygnaty, od których procenta już ubiegły, potrącane będą — lub na korzyść kassy onymże wrachowane, nawzajem stronom przynoszącym do kassy assygnaty bądź w celu wymiany, lub uiszczenia się z opłat, z ubiegłemi już procentami, takowe procenta będą im wypłacane lub na korzyść ich wrachowane.

Zresztą, ażeby tym Assygnatom kassowym rozległy kurs ułatwić, a mianowicie nie tylko przy wypłatach z kass publicznych i przy opłatach do tychże, lecz nawet żeby prywatnym przy wypłacaniach się pomiędzy sobą nie zbywało na ciągłéj gotowiznie, Wysokie Ministeryum

zarządziło zarazem, iż wszelkim stronom z kass publicznych wypłaty pobierającym, mają być także ofiarowane wypłaty w Assygnatach,— płaca (Besoldung) pensyi atoli w miarę zapasów kassy uiszczane będą assygnatami, jeżeli wypłata nie będzie wyraźnie żądaną w banknotach — nakoniec władze i kassy przy każdéj dogodnéj sposobności, jakie im się nastręczą objaśniać będą strony co do korzyści z rzeczonemi assygnatami procentowemi połączonych."

Kraków dnia 21 Marca 1849 roku.

Prezes
P. MICHAŁOWSKI.
Sekretarz Jlny
WASILEWSKI.

Ad Nrum 9726.

OBWIESZCZENIE.

Przy nowo utworzonym zakładzie nauki górniczéj w Przybrani w Czechach, jest na teraz do prowizorycznego obsadzenia posada nauczyciela rzeczy górniczych, który uczyć ma teorycznie i praktycznie górnictwa w ściślejszém znaczeniu tego słowa z odnoszącą się do tego nauką machin kopalnianych i kruszcomierstwa.

Przy tym samym zakładzie i przy nowo utworzonym zakładzie nauki górniczéj w Leoben w Styryi, jest równie na teraz prowizorycznie do obsadzenia posada nauczyciela rzeczy huciarskich, który uczyć ma teorycznie i praktycznie huciarstwa z należącą do tego nauką o machinach huciarskich i prawa górniczego.

Do każdéj z tych posad przywiązana jest płata tysiąca pięćset ZłR. z prawem posunienia się do płaty dwóch tysięcy ZłR. po skończonych w sposób odpowiedny dziesięciu latach służby, przy tém wolne

pomieszkanie w naturze, lub w niedostatku takowego pobór dziesięciu od każdego setka płaty, jako kwaterowego.

Oprócz tego jest do obsadzenia przy każdym z tych obu zakładów naukowych miejsce assystenta przy boku nauczyciela rzeczy górniczych i miejsce assystenta dla nauczyciela rzeczy huciarskich na teraz prowizoryoznie.

Przy obu tych zakładach pobierać będzie pierwszy assystent płatę sześciuset ZłR., a drugi pięciuset ZłR. i każdy z nich będzie miał wolne pomieszkanie w naturze, lub w niedostatku takiego dziesięć od setka płaty kwaterowego.

Ubiegający się o jednę z tych posad, podać mają swe prośby, wsparte dowodami zdolności swojéj na żądaną posadę do piętnastego Kwietnia roku bieżącego do Ministerstwa rolnictwa i górnictwa.

Ministeryum zastrzega sobie w miarę odpowiednego sprawowania téj służby przynajmniej przez trzy lata, zawyrokować stanowczo względem stałego uposadnienia tych nauczycieli z policzeniem lat służby prowizoryczněj. — Przez C. K. Galicyjski Rząd krajowy.

We Lwowie dnia 15 Lutego 1849 r.

Ner 5185.

RADA MIASTA KRAKOWA.

Podaje do wiadomości, iż od osoby podejrzanéj na dniu 19 Marca b. r. odebrano gwicht 5cio funtowy, prawy właściciel takowego w terminie dni 10 po odbiór zgłosić się zechce.

Kraków dnia 21 Marca 1849 r.

Prezes Rady
J. KRZYŻANOWSKI.
Sekretarz Dyr. Bióra *Margasiński.*

Ner 5408.

RADA MIASTA KRAKÓWA.

List gończy.

W dniu wczorajszym po godzinie 7 wieczorem z aresztów Rady Miejskiéj zbiegł Jan Sentek o zbrodnią kradzieży z szczególniejszą śmiałością popełnionéj, obwiniony, Rysopis jego jest następujący: lat 25 liczący, rodem z Poderylka w Węgrzech, Subjekt cukierniczy, mający matkę Annę w Slachtowéj cyrkule Sandeckim mieszkającą wdowę po Lokalaufzeberze, wzrostu jest średniego, szczupły, twarzy ściągłéj, włosów ciemno blond, wąsy małe blond jak wygryzione w środku, usta proporcyonalne, mówi po węgiersku, po niemiecku i po polsku, ubrany w paleto z kortu ciemno granatowego, dobrze podtyrany z kołnierzem i mankietami manszastrowemi czarnemi, spodnie sukienne czarne stare, kamizelkę wełnianą w kraty do góry zapinaną, czapkę sukienną czarną z obwódką czarnéj wstążki; wzywa wszelkie władze, ażeby pomienionego zbiega w razie dostrzeżenia ująć i do aresztów miejskich dostawić zechciały.

Kraków dnia 23 Marca 1849 r.

Prezes
J. KRZYŻANOWSKI.
Sekretarz Dyr. Bióra *Margasiński*.

Ner 4566.

OGŁOSZENIE KONKURSU.

Przy podporządkowanym C. K. połączonéj Administracyi Wielickich Salin i sprzedaży Soli, Urzędzie sprzedaży i transportu Soli w Turówce pod Wieliczką zawakowała posada Poborcy (Einemera)

z pensyą roczną złotych reńskich siedmset w monecie konwencyjnéj z prawem do Dyet X klassy, używaniem bezpłatnego mieszkania i pobieraniem systematycznego deputatu rocznego 15 funtów soli na każdą osobę z familii, tudzież z obowiązkiem złożenia kaucyi w summie powyższéj pensyi rocznéj wyrównywającéj.

Do obsadzenia téj posady służbowéj, lub na przypadek otwierającego się w drodze Awansu opróżnienia miejsca Poborczéj sprzedaży soli w Bochni lub Administratora spedycyi Soli tu w Wieliczce i w Bochni z roczną pensyą do każdéj w kwocie ZłR. 600 przywiązaną, dyetami X klassy, wolném mieszkaniem i obowiązkiem złożenia kaucyi; następnie Kontrollora Urzędu Składowego Solnego z równą pensyą 600 lub 500 ZłR., albo Pisarza Urzędu kontrollującego sprzedaż Soli z pensyą roczną 400 ZłR. z XI klassą dyet, wolném pomieszkaniem i obowiązkiem złożenia kaucyi, ilości pensyi wyrównywającéj; daléj rzeczywistego lub tymczasowego Pisarza Urzędu Spedycyi Soli z pensyą roczną 400 ZłR. z XII klassą dyet i pobieraniem systematycznego deputatu Soli; nakoniec pomocnika Magazynowego z pensyą roczną 300 ZłR. tąż samą klassą dyet i pobieraniem tegoż samego deputatu; otwartym zostaje Konkurs, który do takowych posad służbowych wymaga wiadomości praktycznych w manipulacyi sprzedaży Spedycyi i Magazynowania Soli, potrzebnych wiadomości rachunkowych i konceptowych, równie jak posiadania jednego ze słowiańskich języków, a mianowicie polskiego.

Ci więc, którzy sobie życzą o jednę z spomnionych posad ubiegać się, winni są złożyć tu po dzień 28 Kwietnia r. b. własnoręczne podania swe na piśmie, w których wykazać mają wiek i lata swéj służby,

odbyte nauki, stan zdrowia i nieskażoną moralność przez dołączenie legalnych świadectw na ręce swoich Władz przełożonych i w tychże podaniach wykazać, czyli przypadkiem i z któremi urzędnikami salinarnemi tutejszéj Administracyi nie znajdują się w pokrewieństwie lub powinowactwie: mianowicie zaś winni są ubiegający się o posady z kaucyami połączone, udowodnić wiarogodnie, że przed złożeniem przysięgi żądane od nich kaucye złożyć będą w stanie.

Z połączonej C. K. Administracyi Salin i sprzedaży Soli.

Wieliczka dnia 11 Marca 1849.

Ner 827.

CESARSKO KROLEWSKI TRYBUNAŁ
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W skutku podania Wiktoryi Śmieszkiewiczowéj na dniu 12 Lutego r. b. do Nru 827 uczynionego, o przyznanie jéj spadku po Janie Kantym i Teressie Macalskich bracie i siostrze pozostałego, z $\frac{3}{4}$ części domu pod L. 135 Gm. VIII M. Krakowa składającego się: Trybunał po wysłuchaniu wniosku Urzędu Publicznego w myśl art. 12 Ustawy hip. z r. 1844 wzywa wszystkich do rzeczonego spadku prawa mieć mogących, aby z takowemi w przeciągu trzech miesięcy do Trybunału zgłosili się; w przeciwnym bowiem razie spadek w mowie będący, proszącéj Wiktoryi Śmieszkiewiczowéj, przyznanym zostanie.

Kraków dnia 13 Marca 1849 r.

Sędzia Prezydujący
Brzeziński.

(1 r.)

Z. Sekretarz *P. Burzyński*

Ner 414 D K. T.

CENY ZBOŻA

i innych produktów, na targowicy publicznej w Krakowie w trzech gatunkach prakiykowane.

Dnia 19 i 20 Marca 1849 r.	1 Gatunek				2 Gatunek				3 Gatunek			
	od		do		od		do		od		do	
	Zł.	g.	Zł.	g.	Zł.	g.	Zł.	g.	Zł.	g.	Zł.	g.
Korzec Pszenicy . . .	24	—	26	—	21	—	23	24	19	—	20	—
„ Żyta	—	—	19	15	—	—	17	—	—	—	—	—
„ Jęczmienia . . .	—	—	16	—	—	—	13	—	—	—	10	—
„ Owsa	—	—	10	6	—	—	8	—	—	—	—	—
„ Grechu	—	—	24	—	—	—	22	—	—	—	—	—
„ Jagieł	—	—	35	—	—	—	32	—	—	—	30	—
Rzepaku zimowego . .	—	—	42	—	—	—	40	—	—	—	—	—
„ letniego . . .	—	—	32	—	—	—	30	—	—	—	28	—
„ Koniczyny . . .	—	—	72	—	—	—	60	—	—	—	—	—
„ Ziemniaków . . .	—	—	10	15	—	—	—	—	—	—	—	—
Centnar Siana	—	—	2	—	—	—	1	12	—	—	1	—
„ Słomy	—	—	1	21	—	—	1	10	—	—	1	—

Sporządzono w Biórze C. K. Kommissaryatu Targowego.

Delegowani Obywatele:

Karol Hofman, Kazimierz Robacki, Andrzej Dutkiewicz, Leopold Piątkiewicz.

C. K. Kom. Targowy

W. Dobrzański.

Adjunkt *Pszorn.*

DODATEK
DO DZIENNIKA RZĄDOWEGO.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem ꝛc.; Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina, Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg ꝛc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark.

Als vor nahe einem Jahre Unser durchlauchtigster Herr Vorgänger im Reiche, Kaiser Ferdinand der Erste, dem allgemeinen Wunsche nach zeitgemäßen politischen Verbesserungen durch die Verheißung

freier Institutionen bereitwillig entgegen kam, verbreiteten sich im ganzen Reiche die Gefühle der Dankbarkeit und freudiger Erwartung. Aber nur wenig entsprachen die späteren Erlebnisse so gerechter Hoffnung. Der Zustand, in welchem sich heute das Vaterland befindet, erfüllt Unser Herz mit tiefer Betrübniß. Der innere Friede ist von ihm gewichen. Verarmung bedroht die einst so gesegneten Lande. In der Haupt- und Residenzstadt Wien erheischen die Umtriebe einzelner Uebelwollender noch immer, zu Unserem großen Leidwesen und unerachtet der trefflichen Gesinnung der überwiegenden Mehrzahl ihrer Bewohner die Aufrechthaltung des Ausnahmszustandes. Bürgerkrieg verheert einen Theil Unseres Königreiches Ungarn. In einem andern Kronlande hindert der Kriegszustand die Einführung geordneter Verhältnisse, und wo die äußerliche Ruhe auch nicht gestört ist, wirbt um Anhang, im Finstern schleichend, der Geist des Mißtrauens und der Zwietracht.

So betrübend sind die Wirkungen, nicht der Freihet, aber des mit ihr getriebenen Mißbrauches. Diesem Mißbrauche zu steuern, die Revolution zu schließen, ist Unsere Pflicht und Unser Wille.

In dem Manifeste vom 2. December hatten Wir die Hoffnung ausgesprochen, daß es Uns mit Gottes Beistand und im Einverständnisse mit den Völkern gelingen werde, alle Lande und Stämme der Monarchie zu einem großen Staatskörper zu vereinigen. Allenthalben in Unserem weiten Reiche fanden diese Worte freudigen Anklang; denn sie waren der Ausdruck eines längst gefühlten, jetzt zum allgemeinen Bewußtsein gelangten Bedürfnisses. In der Wiedergeburt der Gesammt-Monarchie, in der engeren Verbindung ihrer Bestandtheile erkennt der gesunde Sinn des Volkes die erste Bedingung für die Wiederkehr der

gestörten Ordnung und des entwichenen Wohlstandes, so wie die sicherste Burgschaft für eine gesegnete und glorreiche Zukunft.

Mittlerweile berieth zu Kremsier der von Kaiser Ferdinand dem Ersten berufene Reichstag eine Verfassung für einen Theil der Monarchie. Wir beschlossen — mit Hinblick auf die von ihm während des Oktobers eingenommene, mit der Unserem Hause schuldigen Treue wenig vereinbare Stellung — allerdings nicht ohne Bedenken, ihn mit der Fortführung jenes großen Werkes betraut zu lassen. Wir gaben Uns dabei der Hoffnung hin, daß diese Versammlung die gegebenen Verhältnisse des Reiches im Auge haltend, die ihr übertragene Aufgabe ehebaldigst zu einem gedeihlichen Ergebnisse führen werde.

Leider ist diese Unsere Erwartung nicht in Erfüllung gegangen.

Nach mehrmonatlicher Verhandlung ist das Verfassungswerk zu keinem Abschlusse gediehen. Erörterungen aus dem Gebiete der Theorie, welche nicht nur mit den thatsächlichen Verhältnissen der Monarchie im entschiedenen Wiederspruche stehen, sondern überhaupt der Begründung eines geordneten Rechtszustandes im Staate entgegentreten, haben die Wiederkehr der Ruhe, der Gesetzlichkeit und des öffentlichen Vertrauens in die Ferne gerückt, in den wohlgesinnten Staatsbürgern trübe Befürchtungen erzeugt, und der durch Gewalt der Waffen zu Wien eben erst geschlagenen, in einem andern Theile Unseres Reiches noch nicht gänzlich besiegten Partei des Umsturzes neuen Muth und neue Thätigkeit verliehen. Dadurch ward auch die Hoffnung wesentlich erschüttert, daß dieser Versammlung, trotz der höchst achtbaren Elemente, die sie enthält, die Lösung ihrer Aufgabe gelingen werde.

Inzwischen ist durch die siegreichen Fortschritte Unserer Waffen in

Ungarn das große Werk der Wiedergeburt eines einheitlichen Oesterreich, das Wir Uns zu Unserer Lebensaufgabe gestellt, seiner Begründung näher gerückt und die Nothwendigkeit unabweislich geworden, die Grundlagen dieses Werkes auf eine dauerhafte Weise zu sichern. Eine Verfassung, welche nicht bloß die in Kremsir vertretenen Länder, sondern das ganze Reich im Gesammtverbande umschließen soll, ist es, was die Völker Oesterreichs mit gerechter Ungeduld von Uns erwarten. Hiedurch ist das Verfassungswerk über die Grenzen des Berufes dieser Versammlung hinausgetreten.

Wir haben daher beschlossen für die Gesammtheit des Reiches: Unseren Völkern diejenigen Rechte, Freiheiten und politischen Institutionen aus freier Bewegung und eigener kaiserlicher Macht zu verleihen, welche Unser erhabener Oheim und Vorfahr Kaiser Ferdinand I. und Wir selbst ihnen zugesagt, und die Wir nach Unserem besten Wissen und Gewissen als die heilsamsten und förderlichsten für das Wohl Oesterreichs erkannt haben. Wir verkündigen demnach unter heutigem Tage die Verfassungs-Urkunde für das einige und untheilbare Kaiserthum Oesterreich, schließen hiedurch die Versammlung des Reichstages zu Kremsier, lösen denselben auf und verordnen, daß dessen Mitglieder sofort nach Veröffentlichung dieses Beschlusses auseinander gehen.

Die Einheit des ganzen mit der Sebstständigkeit und freien Entwickelung seiner Theile, eine starke das Recht und die Ordnung schützende Gewalt über das gesammte Reich mit der Freiheit des Einzelnen, der Gemeinden, der Länder Unserer Krone und der verschiedenen Nationalitäten in Einklang zu bringen, — die Begründung einer kräftigen Verwaltung, welche gleich weit von beengender Centralisation und zersplittern-

der Auflösung, den edlen Kräften des Landes hinreichenden Spielraum gewährt und den Frieden nach Außen und Innen zu schützen weiß, — die Schaffung eines sparsamen, die Lasten der Staatsbürger möglichst erleichternden, durch Oeffentlichkeit gewährleisteten Staatshaushaltes — die vollständige Durchführung der Entlastung des Grundbesitzes gegen billige Entschädigung unter Vermittelung des Staates, — die Sicherung der echten Freiheit durch das Gesetz, dieß sind die Grundsätze, von welchen Wir Uns bei Verleihung der gegenwärtigen Verfassungs-Urkunde leiten ließen.

Völker Oesterreichs! Fast allenthalben in Europa ist die bürgerliche Gesellschaft erschüttert bis in ihre Grundfesten, fast allenthalben mit Auflösung bedroht durch die rastlosen Anstrengungen einer verbrecherischen Partei. Allein so groß auch die Gefahren sind, denen Oesterreich, denen Europa ausgesetzt ist, Wir zweifeln nicht an einer großen, segensreichen Zukunft des Vaterlandes.

Wir vertrauen dabei auf den Beistand des allmächtigen Gottes, der Unser Kaiserhaus nie verlassen hat. Wir vertrauen auf den guten Willen und die Treue Unserer Völker, denn unter ihnen bilden die Wohlgesinnten die unermeßliche Mehrzahl. Wir vertrauen auf die Tapferkeit und Ehre Unserer ruhmwürdigen Armee.

Völker Oesterreichs! Schaart euch um eueren Kaiser, umgebt Ihn mit euerer Anhänglichkeit und thätigen Mitwirkung und die Reichsverfassung wird kein todter Buchstabe bleiben. Sie wird zum Bollwerke

werden euerer Freiheit, zur Bürgschaft für die Macht, den Glanz, die Einheit der Monarchie. Groß ist das Werk, aber gelingen wird es den

„vereinten Kräften."

So gegeben in Unserer königlichen Hauptstadt Ollmütz den vierten März im Jahre des Heils Eintausend Achthundert Neun und Vierzig, Unserer Reiche im Ersten.

Franz Joseph.

(L. S.)

Schwarzenberg. Stadion. Krauß. Bach. Cordon. Bruck. Thinnfeld. Kulmer.

Seine Majestät haben geruht am heutigen Tage den Völkern Oesterreichs eine Verfassung zu verleihen, und in dem gleichzeitig erlassenen Manifeste die Gründe darzulegen, welche Allerhöchst Dieselben zu diesem Schritte bestimmt haben. Es wird durch diese Verfassung unser großes Vaterland zu Einem Ganzen vereinigt, und somit jenes Werk zu Stande gebracht, das Seine Majestät in Ihrem Antritts-Manifeste vom 2 December v. J. als Allerhöchst Ihre Aufgabe bezeichneten. Durch die endliche Feststellung der freien, den Bedürfnissen der Zeit entsprechenden Institutionen sollen nun die von Seiner Majestät dem Kaiser Ferdinand den Völkern zugesicherten, und von unserem Monarchen Franz Joseph bestätigten Freiheiten und Rechte zur Wahrheit werden; es soll durch die Feststellung und Abgränzung aller Staatsgewalten, durch die Rege-

lung der staatlichen Verhältnisse dem schwankenden, unruhigen Zustande, dem Zustande der Revolution, in welchem sich Oesterreich seit einem Jahre befindet und der bei längerer Fortdauer das politische, geistige und materielle Wohl der Völker zu untergraben droht, ein Ziel und Ende gesetzt werden.

In diesem wichtigen, ernsten Augenblicke ist es die heilige Pflicht der Behörden, mehr als je sich ihren hohen Beruf vor Augen zu halten. Es liegt ihnen ob, ihre ganze Thätigkeit, ihren ernstesten Willen daran zu wenden, daß den Gesetzen die vollste Geltung verschafft werde; es liegt ihnen ob, den Feinden der Ordnung, des Gesetzes mit Entschiedenheit entgegenzutreten, und dadurch den Staatsbürgern den unverkümmerten Genuß der wahren Freiheit zu sichern.

Das Bewußtseyn, das Verständniß ihrer Pflicht muß den Behörden die Mittel an die Hand geben, um in jedem Falle ihrem Berufe im vollsten Umfange nachzukommen. Belehrung gegen Zweifelnde und durch Mißverständniß oder falsche Auffassung Schwankende; eindringliche Vorstellungen gegen Irregeführte; energisches Auftreten gegen Jene, welche Andere zu verführen, von der Bahn des Gesetzes abzuleiten wagen; entschiedenes Vorgehen gegen jede Ungesetzlichkeit, jeden Widerstand gegen das Gesetz oder die gesetzliche Autorität wird zunächst Aufgabe jeder Behörde seyn.

Der Ministerrath wird mit allem Nachdrucke, mit allen ihm zu Gebote stehenden Mitteln darauf dringen, daß Alle, in deren Hände die Regierungsgewalt gelegt ist, ihre Schuldigkeit thun; er darf und wird nie zugeben, daß von Seiten der Behörden Zweifel und Schwanken in der Ausführung ihrer Pflichten eintrete; er wird vielmehr mit Festigkeit dar-

auf bestehen, daß dieselben ihre Aufgabe lösen. Auf dieselbe Weise müssen aber auch alle Diener der Krone die ihnen unterstehenden Organe anhalten, auf daß durch einheitliches Zusammenwirken der gemeinschaftliche, große Zweck der Beruhigung des Landes, der Förderung des Volkswohles, der Wahrung, Belebung und Kräftigung der neuen verfassungsmäßigen Einrichtungen erreicht werde.

Der Ministerrath ist der festen und innigen Ueberzeugung, daß es in der Hand der Behörden liegt, Ruhe, Ordnung, Friede und Gesetzlichkeit zu erhalten; den Institutionen der Verfassung Oesterreichs Geltung, dem Gesetze Achtung zu verschaffen; diese Ueberzeugung macht es ihm aber auch zur Pflicht, allen Staatsdienern die strengste, persönliche Verantwortung für dieses ihr Wirken aufzulegen, und nochmals in diesem großen Momente mit allem Ernst und Nachdruck den Ruf an sie ergehen zu lassen, mit Festigkeit und Entschlossenheit ihre Pflicht zu erfüllen, und treu und unabänderlich festzuhalten an den Grundsätzen der Verfassung, die Seine Majestät unser allergnädigster Kaiser Seinen Völkern zu gewähren geruht hat.

Ollmütz den 6. März 1849.

Der Ministerrath:

Schwarzenberg. Stadion. Krauß. Bach. Cordon.

Bruck. Thinnfeld. Kulmer.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Ungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; Erzherzog von Oesterreich; Herzog von Lothringen, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Ober- und Nieder-Schlesien; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, rc. rc.

Verordnen für die nachbenannten Kronländern des österreichischen Kaiserreiches, nämlich für das Erzherzogthum Oesterreich ob und unter der Enns, das Herzogthum Salzburg, das Herzogthum Steiermark, das Königreich Illirien, bestehend aus den Herzogthümern Kärnthen und Krain, der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska, der Markgrafschaft Istrien und der Stadt Triest mit ihrem Gebiethe — für die gefürstete Grafschaft Tirol und Vorarlberg, das Königreich Böhmen, die Markgrafschaft Mähren, das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien, die Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Großherzogthume Krakau, für das Herzogthum Bukowina; endlich für das Königreich Dalmatien — in Anerkenrung und zum Schutze der den Bewohnern dieser Länder durch die von Uns angenommene constitutionelle Staatsform gewährleisteten politischen Rechte über Antrag Unseres Ministerrathes, wie folgt:

§ 1.

Die volle Glaubensfreiheit und das Recht der häuslichen Ausübung des Religionsbekenntnisses ist Jedermann gewährleistet. Der Genuß der bürgerlichen und politischen Rechte ist von dem Religionsbekenntnisse unabhängig, doch darf den staatsbürgerlichen Pflichten durch das Religionsbekenntniß kein Abbruch geschehen.

§ 2.

Jede gesetzlich anerkannte Kirche und Religionsgesellschaft hat das Recht der gemeinsamen öffentlichen Religionsübung, ordnet und verwaltet ihre Angelegenheiten selbstständig, bleibt im Besitze und Genusse der für ihre Cultus-, Unterrichts- und Wohlthätigkeitszwecke bestimmten Anstalten, Stiftungen und Fonde, ist aber wie jede Gesellschaft den allgemeinen Staatsgesetzen unterworfen.

§ 3.

Die Wissenschaft und ihre Lehre ist frei. Unterrichts- und Erziehungs-Anstalten zu gründen und an solchen Unterricht zu ertheilen, ist jeder Staatsbürger berechtiget, der seine Befähigung hierzu in gesetzlicher Weise nachgewiesen hat. Der häusliche Unterricht unterliegt keiner solchen Beschränkung.

§ 4.

Für allgemeine Volksbildung soll durch öffentliche Anstalten, und zwar in den Landestheilen, in denen eine gemischte Bevölkerung wohnt, der Art gesorgt werden, daß auch die Volksstämme, welche die Minderheit ausmachen, die erforderlichen Mittel zur Pflege ihrer Sprache und zur Ausbildung in derselben erhalten. Der Religions-Unterricht in den Volksschulen wird von der betreffenden Kirche oder Religions-

gesellschaft besorgt. Der Staat führt über das Unterrichts- und Erziehungswesen die Oberaufsicht.

§ 5.

Jedermann hat das Recht durch Wort, Schrift, Druck oder bildliche Darstellung seine Meinung frei zu äußern. Die Presse darf nicht unter Censur gestellt werden. Gegen den Mißbrauch der Presse wird ein Repressivgesetz erlassen.

§ 6.

Das Petitionsrecht steht Jedermann zu. Petitionen unter einem Gesammtnamen dürfen nur von Behörden und gesetzlich anerkannten Körperschaften ausgehen.

§ 7.

Die österreichischen Staatsbürger haben das Recht sich zu versammeln und Vereine zu bilden, in soferne Zweck, Mittel oder Art und Weise der Versammlung oder Vereinigung weder rechtswidrig noch staatsgefährlich sind. Die Ausübung dieses Rechtes, so wie die Bedingungen, unter welchen Gesellschaftsrechte erworben, ausgeübt oder verloren werden, bestimmt das Gesetz.

§ 8.

Die Freiheit der Person ist gewährleistet. Die Verhaftung einer Person soll, außer im Falle der Ergreifung auf frischer That, nur in Kraft eines mit Gründen versehenen Befehles geschehen, welcher von dem Richter oder von einer richterliche Functionen gesetzlich ausübenden Behörde ergangen ist. Jeder solche Verhaftbefehl ist dem Verhafteten sogleich bei seiner Anhaltung, oder spätestens vier und zwanzig Stunden nach derselben zuzustellen.

§ 9.

Die Sicherheitsbehörde muß Jeden, den sie in Verwahrung genommen hat, binnen acht und vierzig Stunden freilassen, oder dem zuständigen Gericht überweisen.

§ 10.

Das Hausrecht ist unverletzlich. Eine Durchsuchung der Wohnung und der Papiere oder eine Beschlagnahme der letzteren ist nur in den gesetzlich bestimmten Fällen und Formen zulässig.

§ 11.

Das Briefgeheimniß darf nicht verletzt, und die Beschlagnahme von Briefen nur in Kriegsfällen oder auf Grund eines richterlichen Befehles vorgenommen werden.

§ 12.

Im Falle eines Krieges oder bei Unruhen im Innern können die Bestimmungen der vorstehenden §§ 5 bis einschließlich 11 zeitweilig und örtlich außer Wirksamkeit gesetzt werden.

Ein Gesetz wird das Nähere hierüber bestimmen.

§ 13.

Unser Ministerrath wird beauftragt, die zur Durchführung dieser Bestimmungen bis zu dem Zustandekommen organischer Gesetze provisorisch zu erlassenden Verordnungen zu entwerfen und Uns zur Sanction vorzulegen.

Gegeben in Unserer königlichen Hauptstadt Ollmütz den 4. März 1849.

Franz Joseph. (L. S.)

Schwarzenberg. Stadion. Krauß. Bach. Cordon.
Bruck. Thinnfeld. Kulmer.

Reichsverfassung
für das Kaiserthum Oesterreich.

I. Abschnitt.

Von dem Reiche.

§. 1.

Das Kaiserthum Oesterreich besteht aus folgenden Kronländern:

Dem Erzherzogthume Oesterreich ob und unter der Enns, dem Herzogthume Salzburg, dem Herzogthume Steiermark, dem Königreiche Illirien, bestehend: aus dem Herzogthume Kärnthen, dem Herzogthume Krain, der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska, der Markgrafschaft Istrien und der Stadt Triest mit ihrem Gebiete, — der gefürsteten Grafschaft Tirol und Vorarlberg, dem Königreiche Böhmen, der Markgrafschaft Mähren, dem Herzogthume Ober- und Nieder-Schlesien, den Königreichen Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Großherzogthume Krakau, dem Herzogthume Bukowina, den Königreichen Dalmatien, Croatien und Slavonien mit dem croatischen Küstenlande, der Stadt Fiume und dem dazu gehörigen Gebiete, dem Königreiche Ungarn, dem Großfürstenthume Siebenbürgen, mit Inbegriff des Sachsenlandes und der wiedereinverleibten Gespannschaften Kräszna, Mittel-Szolnok und Zärand, dann dem Districte Kövar und der Stadt Zilàh (Zillenmarkt), den Militärgränzgebieten und dem lombardisch-venetianischen Königreiche.

§ 2.

Diese Kronländer bilden die freie, selbstständige, untheilbare und unauflösbare constitutionelle österreichische Erbmonarchie.

§ 3.

Wien ist die Hauptstadt des Kaiserreiches und der Sitz der Reichsgewalt.

§ 4.

Den einzelnen Kronländern wird ihre Selbstständigkeit innerhalb jener Beschränkungen gewährleistet, welche diese Reichsverfassung feststellt.

§ 5.

Alle Volksstämme sind gleichberechtigt und jeder Volksstamm hat ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege seiner Nationalität und Sprache.

§ 6.

Die Gränzen des Reiches und der einzelnen Kronländer dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§ 7.

Das ganze Reich ist Ein Zoll- und Handelsgebiet. Binnenzölle dürfen unter keinem Titel eigeführt werden, und wo solche zwischen einzelnen Gebietstheilen des Reiches gegenwärtig bestehen, hat deren Aufhebung sobald als möglich zu erfolgen. Die Aussonderung einzelner Orte oder Gebietstheile aus dem Zollgebiete und der Einschluß fremder Gebiete in dasselbe bleibt der Reichsgewalt vorbehalten.

§ 8.

Die Wappen und Farben des Kaiserthums und der einzelnen Kronländer werden beibehalten.

II. Abschnitt.

Von dem Kaiser.

§ 9.

Die Krone des Reiches und jedes einzelnen Kronlandes ist, in Ge-

mäßheit der pragmatischen Sanction und der österreichischen Hausordnung, erblich in dem Hause Habsburg-Lothringen.

§ 10.

Die Bestimmungen der Hausgesetze über die Großjährigkeit des Thronfolgers, dann über die Einsetzung einer Vormundschaft oder Regentschaft bleiben in Wirksamkeit.

§ 11.

Der Kaiser nimmt zu seinem bisherigen Titel noch jenen eines Großherzogs von Krakau und eines Herzogs der Bukowina an.

§ 12.

Der Kaiser wird als Kaiser von Oesterreich gekrönt. Ein besonderes Statut wird dießfalls das Nähere bestimmen.

§ 13.

Der Kaiser beschwört bei der Krönung die Verfassung, welcher Schwur von seinen Nachfolgern bei der Krönung, so wie von dem Regenten bei Antritt der Regentschaft geleistet wird.

§ 14.

Der Kaiser ist geheiligt, unverletzlich und unverantwortlich.

§ 15.

Der Kaiser führt den Oberbefehl über die gesammte bewaffnete Macht entweder persönlich oder durch seine Feldherren.

§ 16.

Der Kaiser entscheidet über Krieg und Frieden.

§ 17.

Der Kaiser empfängt und schickt Gesandte, und schließt mit fremden Mächten Verträge.

Bestimmungen in solchen Verträgen, welche dem Reiche neue Lasten auflegen, bedürfen der Zustimmung des Reichstages.

§ 18.

Der Kaiser verkündet die Gesetze und erläßt die bezüglichen Verordnungen.

Jede Verfügung bedarf der Gegenzeichnung eines verantwortlichen Ministers.

§ 19.

Der Kaiser ernennt und entläßt die Minister, besetzt die Aemter in allen Zweigen des Staatsdienstes, und verleiht den Adel, Orden und Auszeichnungen.

§ 20.

Im ganzen Reiche wird im Namen des Kaisers Recht gesprochen.

§ 21.

Dem Kaiser gebührt das Recht der Begnadigung, der Strafmilderung und der Amnestirung, vorbehaltlich der besonderen Bestimmungen in Ansehung der Minister.

§ 22.

Das Münzrecht wird im Namen des Kaisers ausgeübt.

III. Abschnitt.

Von Reichsbürgerrechte.

§ 23.

Für alle Völker des Reiches gibt es nur Ein allgemeines österreichisches Reichsbürgerrecht. Ein Reichsgesetz wird bestimmen, unter welchen Bedingungen das österreichische Reichsbürgerrecht erworben, ausgeübt und verloren wird.

§ 24.

In keinem Kronlande darf zwischen seinen Angehörigen und jenen eines andern Kronlandes ein Unterschied im bürgerlichen oder peinlichen Rechte, im Rechtsverfahren oder in der Vertheilung der öffentlichen Lasten bestehen.

Die rechtskräftigen Urtheile der Gerichte aller österreichischen Kronländern sind in allen solchen gleich wirksam und vollziehbar.

§ 25.

Die Freizügigkeit der Person innerhalb der Reichsgränzen unterliegt keiner Beschränkung. Die Freiheit der Auswanderung ist von Staatswegen nur durch die Wehrpflicht beschrankt.

§ 26.

Jede Art von Leibeigenschaft, jeder Unterthänigkeits- oder Hörigkeitsverband ist für immer aufgehoben.

Die Betretung des österreichischen Bodens oder eines österreichischen Schiffes macht jeden Sclaven frei.

§ 27.

Alle österreichischen Reichsbürger sind vor dem Gesetze gleich, und unterstehen einem gleichen persönlichen Gerichtsstande.

§ 28.

Die öffentlichen Aemter und Staatsdienste sind für alle zu denselben Befähigten gleich zugänglich.

§ 29.

Das Eigenthum steht unter dem Schutze des Reiches; es kann nur aus Gründen des öffentlichen Wohles, gegen Entschädigung nach Maßgabe des Gesetzes, beschränkt oder entzogen werden.

§ 30.

Jeder österreichische Reichsbürger kann in allen Theilen des Reiches Liegenschaften jeder Art erwerben, so wie jeden gesetzlich erlaubten Erwerbszweig ausüben.

§ 31.

Die Freizügigkeit des Vermögens innerhalb der Reichsgrenzen unterliegt keiner Beschränkung. Abfahrtsgelder von den in das Ausland abziehenden Vermögenschaften dürfen nur in Anwendung der Reciprocität erhoben werden.

§ 32.

Jede aus dem Unterthänigkeits- oder Hörigkeitsverbande, oder aus dem Titel des getheilten Eigenthums auf Liegenschaften haftende Schuldigkeit oder Leistung ist ablösbar, und es darf für die Zukunft bei Theilung des Eigenthums keine Liegenschaft mit einer unablösbaren Leistung belastet werden.

IV. Abschnitt.

Von der Gemeinde.

§ 33.

Der Gemeinde werden als Grundrechte gewährleistet:

a) die Wahl ihrer Vertreter;
b) die Aufnahme neuer Mitglieder in den Gemeindeverband;
c) die selbstständige Verwaltung ihrer Angelegenheiten;
d) die Veröffentlichung der Ergebnisse ihres Haushaltes, und in der Regel
e) die Oeffentlichkeit der Verhandlungen ihrer Vertreter.

Die nähere Bestimmung dieser Grundrechte der Gemeinden, und

insbesondere die Bedingungen für die Aufnahme in den Verband einer Gemeinde, enthalten die Gemeindegesetze.

§ 34.

Die Einrichtung von Bezirks- und Kreisgemeinden zur Besorgung ihrer gemeinsamen innereu Angelegenheiten wird ein besonderes Gesetz bestimmen.

V. Abschnitt.

Von den Landes-Angelegenheiten.

§ 35.

Als Landesangelegenheiten werden erklärt:

I. Alle Anordnungen in Betreff

1. der Landescultur;
2. der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;
3. der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;
4. des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes;
   a) sowohl hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke, und der Benützung des Landescredits, als
   b) rücksichtlich der Landesausgaben, der ordentlichen wie der außerordentlichen.

II. Die näheren Anordnungen inner der Gränzen der Reichsgesetze in Betreff

1. der Gemeindeangelegenheiten;
2. der Kirchen- und Schulangelegenheiten;

3. der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartirung des Heeres; endlich

III. Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.

VI. Abschnitt.

Von Reichs-Angelegenheiten.

§ 36.

Als Reichsangelegenheiten werden erklärt:

a) alle das regierende Kaiserhaus und die Rechte der Krone betreffenden Angelegenheiten;

b) die völkerrechtliche Vertretung des Reiches und aller seiner Interessen, insbesondere der Abschluß von Verträgen mit fremden Staaten;

c) die Beziehungen des Staates zur Kirche;

d) das höhere Unterrichtswesen;

e) das gesammte Heerwesen zu Land und die Seemacht;

f) der Reichshaushalt, einschließlich der Krongüter und Reichs-Domänen, unter welchen das bisher durch die Benennungen: Staats-, Cameral-, oder Fiscalgüter bezeichnete Vermögen verstanden wird; die Reichsbergwerke, dann die Reichsmonopole, der Reichscredit, und alle Steuern und Abgaben zu Reichszwecken;

g) alle Gewerbs- und Handelsangelegenheiten, einschließlich der Schiffahrt, der Zölle und Banken, des Münz- und Bergwesens und der Regelung von Maß und Gewicht;

h) die Reichsverbindungen durch Wasser- und Landstraßen, Eisenbahnen, Post und Telegraphen, überhaupt alle Reichsbauten;

i) alle die Wahrung der inneren Sicherheit des Reiches betreffenden Einrichtungen und Maßregeln; endlich

k) alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden.

VII. Abschnitt.

Von der gesetzgebenden Gewalt.

§ 37.

Die gesetzgebende Gewalt wird in Bezug auf die Reichsangelegenheiten von dem Kaiser im Vereine mit dem Reichstage, in Ansehung der Landesangelegenheiten, von dem Kaiser im Vereine mit den Landtagen ausgeübt.

VIII. Abschnitt.

Von dem Reichstage.

§ 38.

Der allgemeine österreichische Reichstag soll aus zwei Häusern: dem Oberhause und dem Unterhause bestehen, und wird alljährlich im Frühjahre von dem Kaiser berufen.

§ 39.

Der Reichstag versammelt sich in Wien, kann aber von dem Kaiser auch an einen andern Ort berufen werden.

§ 40.

Das Oberhaus wird gebildet aus Abgeordneten, welche für jedes Kronland von dessen Landtage gewählt werden.

§ 41.

Die Zahl der Abgeordneten für das Oberhaus beträgt die Hälfte der verfassungsmäßigen Zahl des Unterhauses.

Die Vertheilung dieser Zahl wird durch das Wahlgesetz dergestalt bestimmt werden, daß jedes Kronland zwei Mitglieder seines Landtages als Abgeordnete zu senden hat, und die übrige Zahl nach dem Verhältnisse der Bevölkerung unter alle Kronländer vertheilt wird.

§ 42.

Die beiden aus jedem Kronlande zum Reichstage abgeordneten Landtagsmitglieder müssen im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte, österreichische Reichsbürger wenigstens seit fünf Jahren, und mindestens vierzig Jahre alt sein.

Die anderen Mitglieder des Oberhauses können von den Landtagen nur aus jenen Reichsbürgern gewählt werden, welche die vorstehenden allgemeinen persönlichen Eigenschaften besitzen, und im Reiche wenigstens fünfhundert Gulden Conventions-Münze an directer Steuer bezahlen.

In den Kronländern, wo die Zahl solcher Reichsbürger, welche fünfhundert Gulden Conventions-Münze directe Steuer bezahlen, nicht das Verhältniß von eins auf sechstausend Seelen erreicht, wird sie durch die der Besteuerung nach zunächst folgenden Reichsbürger des Kronlandes bis zu diesem Verhältnisse vollzählig gemacht.

§ 43.

Das Unterhaus wird durch directe Volkswahl gebildet.

Wahlberechtigt ist jeder österreichische Reichsbürger, welcher großjährig, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte ist, und welcher entweder den durch das Wahlgesetz bestimmten Jahresbetrag an directer Steuer bezahlt, oder ohne Zahlung einer directen Steuer, nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde eines österreichischen Kronlandes das active Wahlrecht besitzt.

§ 44.

Die Wahlen für das Unterhaus geschehen nach den Bezirken, und an den Orten, welche das Wahlgesetz bestimmt; dasselbe setzt auch die Zahl der Abgeordneten nach der Bevölkerung fest. Diese Zahl ist dergestalt zu bestimmen, daß auf je Einhunderttausend Seelen wenigstens Ein Abgeordneter entfällt.

Das Wahlgesetz wird den in dem vorstehenden Paragraph erwähnten Jahresbetrag der directen Steuer in jedem Kronlande mit Beachtung der eigenthümlichen Verhältnisse desselben festsetzen, und dabei als Grundsatz festhalten, daß derselbe für das Land und für die Städte bis zehntausend Seelen nicht unter fünf Gulden Conventions-Münze, und für Städte über zehntausend Seelen nicht unter zehn Gulden Conventions-Münze betragen, und in keinem Falle höher als mit zwanzig Gulden Conventions-Münze bestimmt werden darf.

§ 45.

Um in das Unterhaus gewählt werden zu können, muß man selbst wahlberechtigt im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte, österreichischer Reichsbürger wenigstens seit fünf Jahren, und mindestens 30 Jahre alt sein.

§ 46.

Jede Stimmgebung bei den Wahlen zum Ober- und Unterhause ist mündlich und öffentlich.

§ 47.

Gewählten, welche ein öffentliches Amt bekleiden, darf der Urlaub nicht versagt werden.

§ 48.

Nimmt ein Mitglied des Reichstages ein besoldetes Staatsamt an, so muß es sich einer neuen Wahl unterziehen.

§ 49.

Die Mitglieder des Oberhauses werden auf die Dauer von zehn, jene des Unterhauses auf die Dauer von fünf auf einander folgenden Jahren gewählt. Sie sind nach Ablauf ihres Mandats wieder wählbar.

§ 50.

Die Mitglieder des Oberhauses empfangen keine Entschädigung, jene des Unterhauses erhalten für jede Session eine Entschädigungs-Pauschale.

§ 51.

Niemand kann zugleich Mitglied des Oberhauses und des Unterhauses sein.

§ 52.

Von jedem Mitgliede des Reichstages wird bei dem Eintritte in denselben der Eid dem Kaiser und auf die Reichsverfassung geleistet.

§ 53.

Die Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen, und nur persönlich ihr Stimmrecht ausüben.

§ 54.

Jedem Hause des Reichstags steht das Recht zu, die Wahlmandate seiner Mitglieder zu prüfen und über deren Zulassung zu entscheiden.

§ 55.

Jedes Haus ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und seine Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§ 56.

Kein Haus kann einen Beschluß fassen, wenn nicht die Mehrheit der verfassungsmäßigen Zahl seiner Mitglieder versammelt ist.

§ 57.

Geheime Stimmgebung — mit Ausnahme der vorzunehmenden Wahlen — findet in keinem Hause Statt.

§ 58.

Ein Beschluß kann nur durch absolute Stimmenmehrheit zu Stande kommen. Bei Stimmenmehrheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§ 59.

Die Reichstagssitzungen sind öffentlich; doch hat jedes Haus das Recht, über den von dem Präsidenten oder von wenigstens zehn Mitgliedern gestellten Antrag, vertrauliche Sitzungen zu halten.

§ 60.

Nur Reichstagsmitgliedern können in dem Hause, welchen sie angehören, Bittschriften einbringen.

§ 61.

Deputationen dürfen auf dem Reichstage nicht zugelassen werden.

§ 62.

Kein Mitglied des Reichstages darf außerhalb des Reichstages wegen Aeußerungen in den Sitzungen zur Rechenschaft gezogen, noch auch gerichtlich verfolgt werden.

§ 63.

Ein Mitglied des Reichstages darf, so lange derselbe versammelt ist, nur mit Genehmigung des Hauses, welchem dasselbe angehört, ver-

haftet oder verfolgt werden, mit Ausnahme der Ergreifung auf frischer That.

§ 64.

Jedes Haus hat seine Geschäftsordnung innerhalb der durch diese Verfassung bestimmten Grundsätze selbst festzustellen. Die geschäftlichen Beziehungen des Ober- und Unterhauses zu einander werden durch eine Uebereinkunft der beiden Häuser geregelt.

§ 65.

Dem Kaiser, so wie jedem der beiden Häuser, steht das Recht zu, Gesetze vorzuschlagen.

§ 66.

Die Uebereinstimmung des Kaisers und der beiden Häuser des Reichstages ist zu jedem Gesetze erforderlich. Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch eines der beiden Häuser oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§ 67.

Dem Reichstage steht die Theilnahme an der Gesetzgebung über jene Angelegenheiten, zu welche in dieser Reichsverfassung als Reichsangelegenheiten bezeichnet sind.

§ 68.

An der Gesetzgebung über die Reichsangelegenheiten nehmen die Abgeordneten aus allen Kronländern Theil. Diese gemeinsame Theilnahme findet auch rücksichtlich der Gesetzgebung über das bürgerliche Recht, das Strafrecht, die Gerichtsverfassung und das Gerichtsverfahren Statt.

In soferne aber in Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavo-

nien sammt dem croatischen Küstenlande und Fiume für die eben angeführten Zweige der Gesetzgebung eigene, von jener für die übrigen Kronländer abweichende gesetzliche Normen und Einrichtungen bestehen, wird für diesen Theil der Gesetzgebung die Wirksamkeit der Landtage der zuerst genannten Kronländer aufrecht erhalten.

Es wird jedoch eine Aufgabe der Landtage dieser Kronländer sein, die bisherige Gesetzgebung in den erwähnten Zweigen einer Revision zu unterziehen, um baldigst die wünschenswerthe Uebereinstimmung der Gesetzgebung in allen Theilen des Reiches herbeizuführen.

Bis dieses erfolgt, haben die Abgeordneten desjenigen Kronlandes, in welchem eine von den übrigen Kronländern verschiedene Gesetzgebung in den genannten Zweigen besteht, sich der Theilnahme an den Verhandlungen hierüber am Reichstage zu enthalten.

§ 69.

Der Kaiser vertagt und schließt den Reichstag, kann auch zu jeder Zeit die Auflösung des ganzen Reichstages oder eines seiner Häuser anordnen.

Wird der Reichstag vertagt, oder auch nur eines der Häuser aufgelöst, so sind die Sitzungen in beiden Häusern alsogleich einzustellen.

Die Wiederberufung des Reichstages muß, im Falle der Auflösung, innerhalb drei Monaten nach derselben erfolgen.

IX. Abschnitt.

Von den Landesverfassungen und den Landtagen.

§ 70.

Die im § 1 aufgeführten Kronländer werden in den Angelegenheiten, welche die Reichsverfassung oder die Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklären, von den Landtagen vertreten.

§ 71.

Die Verfassung des Königreichs Ungarn wird in so weit aufrecht erhalten, daß die Bestimmungen, welche mit dieser Reichsverfassung nicht im Einklange stehen, außer Wirksamkeit treten, und daß die Gleichberechtigung aller Nationalitäten und landesüblichen Sprachen in allen Verhältnissen des öffentlichen und bürgerlichen Lebens durch geeignete Institutionen gewährleistet wird. Ein besonderes Statut wird diese Verhältnisse regeln.

§ 72.

Der Woiwodschaft Serbien werden solche Einrichtungen zugesichert, welche sich zur Wahrung ihrer Kirchengemeinschaft und Nationalität auf ältere Freiheitsbriefe und kaiserliche Erklärungen der neuesten Zeit stützen.

Die Vereinigung der Woiwodschaft mit einem andern Kronlande wird, nach Einvernehmung von Abgeordneten derselben, durch eine besondere Verfügung festgestellt werden.

§ 73.

In den Königreichen Croatien und Slavonien, mit Einschluß des dazu gehörigen Küstenlandes, dann der Stadt Fiume und dem dazu gehörigen Gebiete, werden deren eigenthümliche Institutionen, innerhalb des durch diese Reichsverfassung festgestellten Verbandes dieser Länder mit dem Reiche, in völliger Unabhängigkeit derselben von dem Königreiche Ungarn aufrecht erhalten. Abgeordnete aus Dalmatien werden mit der Landescongregation dieser Königreiche, unter Vermittlung der vollziehenden Reichsgewalt, über den Anschluß und die Bedingungen desselben verhandeln, und das Ergebniß der Sanction des Kaisers unterziehen.

§ 74.

Die innere Gestaltung und Verfassung des Großfürstenthums Siebenbürgen wird nach dem Grundsatze der völligen Unabhängigkeit von dem Königreiche Ungarn und der Gleichberechtigung aller das Land bewohnenden Nationen, im Einklange mit dieser Reichsverfassung, durch ein neues Landesstatut festgestellt werden.

Die Rechte der sächsischen Nation werden innerhalb dieser Reichsverfassung aufrecht erhalten.

§ 75.

Das zum Schutze der Integrität des Reiches bestehende Institut der Militärgränze wird in seiner militärischen Organisation aufrecht erhalten, und bleibt als ein integrirender Bestandtheil des Reichsheeres der vollziehenden Reichsgewalt unterstellt. Ein eigenes Statut wird den Bewohnern der Militärgränze in Bezug auf ihre Besitzverhältnisse dieselben Erleichterungen gewährleisten, welche den Angehörigen der übrigen Kronländer ertheilt wurden.

§ 76.

Ein besonderes Statut wird die Verfassung des lombardisch-venetianischen Königreiches und das Verhältniß dieses Kronlandes zum Reiche feststellen.

§ 77.

Alle übrigen Kronländer erhalten eigene Landesverfassungen.

Die ständischen Verfassungen treten außer Wirksamkeit.

§ 78.

Die Zusammensetzung der Landtage hat mit Beachtung aller Landesinteressen zu geschehen. Die Abgeordneten zu denselben werden durch directe Wahl berufen.

§ 79.

Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch die Landtage selbst, oder durch die von ihnen gewählten Landesausschüsse geübt.

§ 80.

Jedem Landtage wird das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten und des Gesetzesvorschlages, so wie das Recht, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, gewährleistet.

Die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages ist zu jedem Landesgesetze erforderlich.

§ 81.

Abänderungen der Landesverfassungen sollen in den Landtagen, welche zuerst werden berufen werden, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können. In den folgenden Landtagen soll zu einem Beschlusse über solche Abänderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten, und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich sein.

§ 82.

Die näheren Bestimmungen über die Bildung und den Wirkungskreis der Landtage und Landesausschüsse werden die Landesverfassungen und Wahlgesetze dieser Kronländer feststellen.

§ 83.

Alle Verfassungen der einzelnen Kronländer, welche das Reich bilden, sollen im Laufe des Jahres 1849 in Wirksamkeit treten, und müssen dem ersten allgemeinen österreichischen Reichstage vorgelegt werden, welcher nach deren Einführung sofort berufen wird.

X. Abschnitt.

Von der vollziehenden Gewalt.

§ 84.

Die vollziehende Gewalt im ganzen Reiche und in allen Kronländern ist Eine und untheilbar. Sie steht ausschließend dem Kaiser zu, der sie durch verantwortliche Minister und die denselben untergeordneten Beamten und Bestellten ausübt.

§ 85.

Wird einer Körperschaft oder wem immer ein Theil der vollziehenden Gewalt übertragen; so kann dieses nur widerruflich stattfinden, und die Krone ist stets berechtigt, für die Ausubung des übertragenen Theiles der vollziehenden Gewalt eine andere Vorkehrung zu treffen.

§ 86.

Die Vollziehung und Handhabung der Landesgesetze, so wie die Ausführung der von den Landtagsausschüssen innerhalb ihres verfassungsmäßigen Wirkungskreises erlassenen Entscheidungen, steht der vollziehenden Gewalt zu.

§ 87.

Wenn der Reichstag oder der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorgesehene Maßregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für das Reich oder für ein Kronland erforderlich sind; so ist der Kaiser berechtiget, die nöthigen Verfugungen, unter Verantwortlichkeit des Ministeriums, mit provisorischer Gesetzeskraft zu treffen, jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem Reichs- oder beziehungsweise Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§ 88.

Die Minister haben die Verwaltung im Reiche und in den einzelnen Kronländern zu leiten, die bezüglichen Verordnungen zu erlassen, und die Handhabung der Reichs- und Landesgesetze zu überwachen.

§ 89.

Den Ministern steht es zu, unter ihrer Verantwortung, in jenen Angelegenheiten, welche den Gemeinden oder den Landtagen und deren Organen zur selbstständigen Entscheidung überlassen sind, die Ausführung von Verwaltungsmaßregeln, welche den Gesetzen und dem Gesammtwohle entgegen sind, einzustellen oder zu untersagen.

§ 90.

Die Minister haben das Recht im Reichstage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; sie können auch für bestimmte Verhandlungen sich durch abgeordnete Commissäre vertreten lassen.

An den Abstimmungen des Reichstages nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder desselben sind.

§ 91.

Ueber die Verantwortlichkeit der Minister, über das gerichtliche Verfahren gegen dieselben, dann über deren Bestrafung im Falle der Verurtheilung, wird ein besonderes Gesetz bestimmen.

§ 92.

Für die einzelnen Kronländer ernennt der Kaiser Statthalter, welche als Organe der vollziehenden Gewalt die Handhabung der Reichs- und Landesgesetze zu überwachen, und die Leitung der inneren Angelegenheiten in dem Umfange ihres ämtlichen Gebietes zu besorgen berufen und verpflichtet sind.

§ 93.

Die Statthalter haben das Recht in den Landtagen selbst, oder durch ihre abgeordneten Commissäre zu erscheinen, und jederzeit das Wort zu nehmen.

An den Abstimmungen der Landtage nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder derselben sind.

§ 94.

Die Statthalter sind in ihrer Geschäftsführung dafür verantwortlich, daß die Reichsgesetze und die Gesetze des betreffenden Kronlandes genau beobachtet und gehandhabt werden.

§ 95.

Die vollziehende Reichsgewalt kann die Statthalter und alle Behörden der einzelnen Kronländer auch mit der Besorgung der Reichsangelegenheiten beauftragen, oder solche durch andere Organe in allen Theilen des Reiches verwalten lassen.

XI. Abschnitt.

Von dem Reichsrathe.

§ 96.

An die Seite der Krone und der vollziehenden Reichsgewalt wird ein Reichsrath eingesetzt, dessen Bestimmung ein berathender Einfluß auf alle jene Angelegenheiten sein soll, worüber er von der vollziehenden Reichsgewalt um sein Gutachten angegangen wird.

§ 97.

Die Mitglieder des Reichsrathes werden von dem Kaiser ernannt; bei deren Ernennung ist auf die verschiedenen Theile des Reiches mögliche Rücksicht zu nehmen.

§ 98.

Ein besonderes Gesetz wird die Einrichtung und den Wirkungskreis des Reichsrathes regeln.

XII. Abschnitt.

Von der richterlichen Gewalt.

§ 99.

Die richterliche Gewalt wird selbstständig von den Gerichten geübt.

§ 100.

Alle Gerichtsbarkeit geht vom Reiche aus. Es sollen in Hinkunft keine Patrimonial-Gerichte bestehen.

§ 101.

Kein vom Staate bestellter Richter darf nach seiner definitiven Bestellung, außer durch richterlichen Spruch, von seinem Amte zeitweilig entfernt oder entlassen, noch auch ohne sein Ansuchen an einen anderen Dienstort überwiesen oder in den Ruhestand versetzt werden.

Diese letztere Bestimmung findet jedoch auf Versetzungen in den Ruhestand, welche wegen eingetretener Dienstesuntauglichkeit nach den Vorschriften des Gesetzes erfolgen, so wie auf jene Veränderungen im Richterpersonale, welche durch Aenderungen in der Einrichtung der Gerichte nothwendig werden, keine Anwendung.

§ 102.

Rechtspflege und Verwaltung sollen getrennt und von einander unabhängig gestellt werden. Ueber Competenz-Conflicte zwischen den Verwaltungs- und Gerichtsbehörden entscheidet die durch das Gesetz zu bestimmende Behörde.

§ 103.

Das Gerichtsverfahren soll in der Regel öffentlich und mündlich sein.

Die Ausnahmen von der Oeffentlichkeit bestimmt, im Interesse der Ordnung und Sittlichkeit, das Gesetz.

In Strafsachen soll der Anklage-Proceß gelten, Schwurgerichte sollen in allen schweren Verbrechen, welche das Gesetz naher bezeichnen wird, dann bei politischen und Preßvergehen erkennen.

§ 104.

Die Durchführung der vorgedachten allgemeinen Grundsätze, nach welchen in Hinkunft die Rechtspflege eingerichtet und das Richteramt ausgeübt werden soll, so wie deren Einführung in den einzelnen Kronländern unter Beachtung der eigenthümlichen Verhältnisse derselben, bleibt besonderen Reichs- und beziehungsweise (§ 68) Landesgesetzen vorbehalten.

§ 105.

Die Bestimmungen der Hausgesetze über den Gerichtsstand der Glieder des kaiserlichen Hauses bleiben aufrecht.

XIII. Abschnitt.

Von dem Reichsgerichte.

§ 106.

Es soll ein oberstes Reichsgericht eingesetzt werden, welches von Amtswegen oder auf geführte Klage in folgenden Fällen einzuschreiten haben wird:

I. Als Schiedsgericht: bei Streitfragen zwischen dem Reiche und den einzelnen Kronländern oder zwischen einzelnen Kronländern unter sich, in so ferne der Gegenstand nicht in den Bereich der gesetzgebenden Reichsgewalt gehört.

II. Als oberste Instanz: bei Verletzungen der politischen Rechte.

III. Als untersuchende und oberste richtende Behörde:

a) bei Anklagen gegen die Minister und Statthalter, dann

b) bei Verschwörungen und Attentaten gegen den Monarchen oder Regenten und in Fällen von Hoch- oder Landesverrath.

§ 107.

Der Sitz des Reichsgerichtes ist in Wien, und es wird durch ein besonderes Gesetz bestimmt, wie die Bestellung der Richter mit Rücksicht auf die einzelnen Kronländer stattfinden, wie groß die Zahl derselben, und wie das Verfahren des Gerichtes sein soll.

XIV. Abschnitt.

Von dem Reichshaushalte.

§ 108.

Alle Steuern und Abgaben für Reichs- und Landeszwecke werden durch Gesetze bestimmt.

§ 109.

Alle Einnahmen und Ausgaben des Reiches müssen jährlich in einem Voranschlage ersichtlich gemacht werden, welcher durch ein Gesetz festgestellt wird. Allfällige Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Reichstages zu unterziehen.

§ 110.

Die Staatsschuld ist vom Reiche gewährleistet.

§ 111.

Die allgemeine Rechnung über den Reichshaushalt jeden Jahres wird nebst einer Uebersicht der Staatsschulden von dem obersten Rechnungshofe dem Reichstage vorgelegt.

§ 112.

Ein besonderes Gesetz wird die Einrichtungen und Befugnisse des obersten Rechnungshofes feststellen.

XV. Abschnitt.

Von der bewaffneten Macht.

§ 113.

Die bewaffnete Macht ist bestimmt, das Reich gegen äußere Feinde zu vertheidigen, und im Innern die Aufrechthaltung der Ordnung und die Ausführung der Gesetze zu sichern.

§ 114.

Im Innern kann zu diesen Zwecken die bewaffnete Macht nur über Aufforderung der Civilbehörden und in den gesetzlich bestimmten Fällen und Formen einschreiten.

§ 115.

Die bewaffnete Macht ist wesentlich gehorchend.

Kein Theil derselben darf gemeinsam berathen.

§ 116.

Das Gesetz bestimmt den Umfang und die Art der allgemeinen Wehrpflicht zum Landheere und zum Dienste auf der See.

§ 117.

Das Heer steht unter der Militärgerichtsbarkeit und dem Militärgesetze.

Die Disciplinarvorschriften für das Land- und Seeheer bleiben in voller Anwendung.

§ 118.

Der Eid des Heeres auf die Reichsverfassung wird in den Fahneneid aufgenommen.

§ 119.

Die Einrichtung der Bürgerwehr wird durch ein besonderes Gesetz geregelt.

XVI. Abschnitt.

Allgemeine Bestimmungen.

§ 120.

In so lange die durch diese Reichsverfassung bedingten organischen Gesetze nicht im verfassungsmäßigen Wege zu Stande gekommen sind, werden die entsprechenden Verfügungen im Verordnungswege erlassen.

§ 121.

Bis die neuen Gesetze und Verordnungen in Wirksamkeit treten, bleiben die bestehenden in Kraft.

Die bestehenden Steuern und Abgaben werden fort erhoben, bis neue Gesetze abweichend bestimmen und zur Anwendung kommen.

§ 122.

Die Behörden bleiben bis zur Ausführung der sie betreffenden neuen organischen Gesetze und Verordnungen in ihrer Wirksamkeit.

§ 123.

Aenderungen dieser Reichsverfassung können im ersten Reichstage im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden. In den folgenden Reichstagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen in beiden Häusern die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Mitglieder, und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer königlichen Hauptstadt Olmütz den vierten März im Jahre des Heils Eintausend Acht Hundert Neun und Vierzig, Unserer Reiche im Ersten.

Franz Joseph. (L. S.)

Schwarzenberg. Stadion. Krauß. Bach. Cordon. Bruck. Thinnfeld. Kulmer.

MY FRANCISZEK JÓZEF I.

Z Bożéj Łaski Cesarz Austryi, Król Węgierski i Czeski; Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimski i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki Książe Toskański i Krakowski; Książe Lotaryngski, Salcburgski, Styryi, Karyntyi, Karnioli i Bukowiny; Wielki Książe Siedmiogrodzki; Margrabia Morawii: Książe Wyższego i Niższego Szlązka, Modeny, Parmy, Placencyi i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryolu, Raguzy i Zary; Uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książe Tryentu i Bryxenu; Margrabia Wyższéj i Niższéj Luzacyi; tudzież w Istryi; Hrabia Hohenembs, Feldkirch, Bregencyi i Sonnenbergu; Pan Triestu, Kattaro i na Marchii Windyjskiéj.

Kiedy blizko rok temu, Nasz Najdostojniejszy Pan i Poprzednik w Państwie — Ferdynand I powszechnemu upragnieniu, odpowiednich czasowi ulepszeń politycznych, przyrzeczeniem wolnych instytucyj chętnie zadość uczynił; rozszerzyły się po całym kraju uczucia wdzięczności i radosnego oczekiwania. Lecz tak sprawiedliwéj nadziei — mało odpowiedziały następne wydarzenia. Stan, w którym dziś znajduje się Ojczyzna, serce nasze głębokim napełnia smutkiem. Pokój wewnętrzny odstrychnął się od niego. Zubożenie tak niegdy błogosławionemu zagraża krajowi. W stołecznem i rezydencyonalnem Mieście Wiednia — ciągle jeszcze, a to z wielką dla nas boleścią i pomimo wybornych uczuć

przeważnej większości jego mieszkańców, machinacye pojedyńczych źle myślących wymagają utrzymania stanu wyjątkowego. Wojna domowa pustoszy część naszego Królestwa Węgierskiego. W innym kraju koronnym, stan wojenny przeszkadza zaprowadzeniu urządzonych stosunków, a tam gdzie zewnętrzna spokojność nie była nawet naruszoną-- duch nieufności i niezgody, czołgając się w ciemnościach, szuka dla siebie stronników.

Takie to zasmucające są skutki nie wolności, lecz obok niej wdzierającego się nadużycia. Temu nadużyciu przeszkodzić, rewolucyi koniec położyć, jest naszą powinnością i wolą.

W Manifeście Naszym, z dnia 2 Grudnia objawiliśmy nadzieję, że przy pomocy Boga i w porozumieniu z ludami, poszczęści Nam się,— wszystkie kraje i pokolenia, w jedno wielkie ciało państwa połączyć.— Słowa te po całém rozległém Naszém państwie znalazły radośny oddźwięk,— ponieważ były wyrazem oddawna upragnionej, teraz zaś dojrzałej ku powszechnemu przekonaniu potrzeby.— W odrodzeniu się całej Monarchii, w ścislejszém połączeniu jéj części,— zdrowy rozsądek ludu, uznaje pierwszy warunek przywrócenia zawichrzonego porządku i znikającej pomyślności, równie jak najpewniejszą rękojmię. błogosławionéj i pełnéj chwały przyszłości.

Tymczasem Sejm w Kromierzyżu, przez Cesarza Ferdynanda I zwołany, naradzał się nad Konstytucyą, dla jednéj części Monarchii. Postanowiliśmy— z uwagą na zajęte przez niego w ciągu miesiąca Października, z winną domowi naszemu wiernością, mało dające się pogodzić stanowisko,— wszakże nie bez wahania, dalsze prowadzenie tego wielkiego dzieła, mu powierzyć.— Oddawaliśmy się przy tém nadziei, że

Zgromadzenie to przyznane stosunki Państwa mając na widoku, poruczone sobie zadanie, jak najspieszniej do pomyślnego rezultatu doprowadzi.— Lecz niestety, oczekiwanie Nasze zawiedzione zostało.— Po kilkomiesięcznych obradowaniach, dzieło Konstytucyi żadnego stanowczego skutku nieosiągnęło.— Porównywania ze stanowiska teoryi, które nie tylko z rzeczywistemi stosunkami Monarchii w stanowczéj są sprzeczności, lecz mianowicie ugruntowaniu dobrze urządzonego w Państwie stanu praw, stanęły na przeszkodzie, powrót spokojności, legalności i publicznego zaufania wstecz cofnęły, w dobrze myślących Obywatelach państwa trapiącą wzieciły obawę, i siła oręża dopiéro co w Wiedniu pokonanemu, w innéj części Naszéj Monarchii jeszcze niezupełnie zwyciężonemu stronnictwu, pragnącemu obalenia wszystkiego, nowéj odwagi i działalności przydały.— Tym sposobem i cała nadzieja, że temu Zgromadzeniu, obok najszacowniejszych żywiołów, które w sobie zawiera, uda się wywiązać ze swojego zadania, istotnie zachwianą została.

Tymczasem zwycięzkiemi postępy oręża Naszego na Węgrzech, wielkie dzieło odrodzenia zjednoczonej Austryi, któreśmy sobie zadaniem życia naszego uczynili, zbliżyło się do swego ugruntowania, i potrzeba stała się nieodzowną, podwaliny tego dzieła w trwałym sposobie zabezpieczyć.— Konstytucya, która nie tylko w Kromierzyżu reprezentowane ludy, lecz całe Państwo jednym wspólnym węzłem połączyć ma, jest tém, czego ludy Austryi ze słuszną niecierpliwością po nas oczekują.— Ztąd dzieło Konstytucyi wyszło po za okres powołania tego Zgromadzenia.

Postanowiliśmy zatém dla ogołu Państwa, ludom Naszym te prawa, te wolności i te instytucye polityczne nadać z wolnego natchnienia, i z własnéj Cesarskiej powagi, które im Nasz dostojny Stryi i Poprzednik Ce-

sarz Ferdynand I udzielił, — i które My według Naszéj najlepszéj wiedzy i sumienia, za najzbawienniejsze i najniezbędniejsze dla dobra Austryi uznaliśmy. — Ogłaszamy więc w dniu dzisiejszym Akt Konstytucyi dla jednego i niepodzielnego Cesarstwa Austryi, — zamykamy przeto samo Zgromadzenie Sejmu w Kromierzyżu — rozwiązujemy teuże i zalecamy, aby po ogłoszeniu niniejszego postanowienia Członkowie jego rozeszli się.

Jedność całego Państwa, z samodzielnością i wolnym rozwojem swoich części, silną praw i porządku strzegącą Władzę nad połączonem państwem, z wolnością każdego pojedynczego mieszkańca, gmin, prowincyi Naszéj korony i rozmaitych Narodowości, do harmonii przyprowadzić, — Rząd dzielny ugruntować, który zarówno daleki od ścieśniającej centralizacyi jak niweczącego rozprzężenia, szlachetnym siłom kraju dostateczną przestrzeń działań zapewni, i pokój na zewnątrz i na wewnątrz zachować zdoła; — obmyślić oszczędne ciężarom obywateli kraju ile możności ulżywające, przez jawność zagwarantowane domowe utrzymywanie Państwa; — zupełne przeprowadzenie uwolnienia od ciężarów gruntowéj posiadłości, za umiarkowanym wynagrodzeniem i pośrednictwem kraju, — zabezpieczyć prawdziwą wolność, potęgą praw, to są zasady, które Nami powodowały przy nadaniu niniejszego aktu Konstytucyi.

L u d y A u s t r y i! Prawie w całéj Europie społeczeństwo obywatelskie wstrząśnione zostało aż do gruntu, wszędy prawie rozprzężeniem zagrożone, przez niezmordowane usiłowania zbrodniczego stronnictwa. Przecież jakkolwiek są wielkiemi niebezpieczeństwa, na które Austrya, na które Europa jest wystawioną, — My niewątpimy jednak o wielkiéj błogosławieństwa pełnéj przyszłości Naszéj Ojczyzny. —

Polegamy przytém na pomocy Wszechmocnego Boga, który nigdy Naszego Cesarskiego domu nieopuszczał. Polegamy na dobréj woli i wierności naszych Ludów, bo między niemi dobrze myślący niezmierzoną większość stanowią. Polegamy na waleczności i honorze naszego chwały godnego Wojska.

Ludy Austryi! gromadźcie się około waszego Cesarza; otoczcie Go waszą przychylnością i czynnem współdziałaniem, a Konstytucya Państwa niezostanie martwą literą. — Ona będzie przedmurzem Waszéj wolności, rękojmią potęgi, świetności i jedności Monarchii. — Wielkiem jest dzieło, — lecz dokażą go

„połączone siły."

Dan w Naszem Królewskiém Stołecznóm Mieście Ołomuńcu dnia czwartego Marca, Roku Zbawienia tysiącznego ośmsetnego czterdziestego dziewiątego — panowania naszego piérwszego.

FRANCISZEK JÓZEF. M. P.

Schwarzenberg, Stadion, Kraus, Bach, Cordon, Bruck, Thinnfeld, Kulmer.

Jego Ces. Król. Mość, raczył na dniu dzisiejszym nadać ludom Austryi Konstytucyą, i w jednocześnie wydanym manifeście zasady wyjaśnić, jakie Go do kroku tego skłoniły. Przez Konstytucyą tę, nasza wielka Ojczyzna połączoną zostanie w jednę całość, przyprowadzając do skutku dzieło, które Jego Ces. Król. Mość w swoim Manifeście na Tron wstąpienia z dnia 2 Grudnia r. z. Najwyższém uczynił sobie zadaniem.

Przez ostateczne ustalenie wolnych, potrzebom czasu odpowiednich Instytucyi, swobody i prawa, przez Jego Ces. Król. Mość Cesarza Ferdynanda, Ludom zapewnione, a przez naszego Monarchę Franciszka Józefa potwierdzone, mają się stać prawdą, przez ustalenie i odgraniczenie wszystkich Władz Państwa, przez uregulowanie stosunków krajowych ma być wskazany cel, i koniec zachwianemu, i niespokojnemu stanowi Rewolucyi, w którym się Austrya od roku znajduje, a który przy dłuższém trwaniu zagraża podkopaniem politycznemu, duchowemu, i materyalnemu dobru Ludów. —

W tej ważnej, i uroczystej chwili świętym jest obowiązkiem Władz, przejąc się bardziej a niżeli kiedy wzniosłém swojém powołaniem, obowiązkiem ich jest całą swoją działalność, i najsilniejszą wolą ku temu zwrócić, ażeby Prawom zupełną powagę przywrócić, zadaniem ich bowiem jest nieprzyjaciołom porządku i prawa stanowczo zapobiegać, a tym sposobem Obywatelom nienadwerężone używanie prawdziwej wolności zabespieczyć.—

Przekonanie, i zrozumienie swojej powinności, poda Władzom środki zadosyć uczynienia w każdym razie swemu powołaniu w najobszerniejszém znaczeniu tego wyrazu.—

Pouczanie wątpiących, i przez niezrozumienie lub fałszywe pojęcie niepewnych, usilne przedstawienia w obłęd wprowadzonych, energiczne

wystąpienie przeciw tym, którzy drugich uwieść, i z drogi prawa odwieść usiłują, stanowcze zapobieganie przeciw wszelkiej nieprawości, i każdemu oporowi przeciw prawu lub władzy prawéj, najbliższém będzie zadaniem każdéj władzy.—

Rada ministrów czuwać będzie z całą energią, i wszelkiemi środkami Jej służącemi, aby wszyscy w których ręce Władza Rządowa złożoną jest, swą powinność wykonywali; nie może ona, i niedopuści nigdy, ażeby ze strony Władz wątpliwości, i niepewności w wykonaniu ich obowiązków zachodziły, ale raczej stale przy tem obstawać będzie, ażeby swemu powołaniu godnie odpowiadały.— W tenże sam sposób powinni wszyscy inni urzędnicy korony, podwładne im organy dopilnować, by przez jednozgodne współdziałanie powszechny wielki cel uspokojenia kraju, wzrostu pomyślności Ludów, zachowania, ożywienia, i wzmocnienia nowych konstytucyjnych Urządzeń, osiągnionym został.--

Rada ministrów jest silnego, i niewzruszonego przekonania, że Władze mogą spokojność, porządek, pokój, i moc Praw utrzymać, Instytucyom Konstytucyi Austryjackiéj powagę, i poszanowanie prawu nakazać; przekonanie to wkłada na nią zarazem obowiązek, na wszystkich Urzędników Państwa najsurowszą osobistą odpowiedzialność za to ich działanie włożyć, i jeszcze raz w téj wielkiéj chwili z wszelką surowością, i mocą do nich się odezwać, aby z niezłomnością i poświęcaniem się obowiązków swych dopełniali, trzymając się wiernie i niezmiennie zasad Konstytucyi, którą Jego Ces. Król. Mość Najłaskawiéj Nam Panujący Cesarz Swoim Ludom nadać raczył.— Ołomuniec dnia 6 Marca 1849 r.

RADA MINISTRÓW:

Schwarzenberg, Stadion, Kraus, Bach, Cordon, Bruck, Thinnfeld, Kulmer.

MY FRANCISZEK JOZEF I.

Z Bożéj Łaski Cesarz Austryi &. &. &.

Na przedstawienie Naszéj Rady Ministrów, rozporządzamy dla poniżéj wyrażonych krajów koronnych Cesarstwa Austryackiego, jakoto: dla Arcyksięstwa Austryackiego wyżéj i poniżéj rzeki Enns, Księstw Salcburga i Styryi, Królestwa Illiryi, składającego się z Księstw Karyntyi i Krainy, Uksiążęconego Hrabstwa Gorycyi i Gradyski, Margrabstwa Istryi i miasta Tryestu z jego obwodem, dla uksiążęconego Hrabstwa Tyrolu i Foralbergu, Królestwa Czeskiego, Margrabstwa Morawii, Księstwa wyższego i niższego Szląska, Królestw Galicyi i Lodomeryi z Księstwami Oświecima i Zatora, tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego; dla Księstwa Bukowiny; nakoniec dla Królestwa Dalmacyi — w uznaniu i dla opieki politycznych praw mieszkańcom tych krajów, przyjęciem przez Nas formy Rządu Konstytucyjnego zapewnionych, jak następuje:

§ 1.

Zupełna wolność wyznań i prawo prywatnego obchodzenia obrządków wyznania religijnego, jest każdemu zaręczono. Używanie praw Obywatelskich i politycznych jest niezawisłém od wyznań Religijnych, atoli powinnościom Obywatelskim wyznanie Religijne żadnego uszczerbku przynosić nie może.

§ 2.

Każdemu prawnie uznanemu Kościołowi i w społeczności Religijnéj, służy prawo wspólnego publicznego wykonania téjże, samodzielnego uporządkowania i zawiadywania swojemi sprawami, pozostawania w posiadaniu i używaniu zakładów Religijnych, naukowych i dobroczynnych, tudzież Instytucyi i funduszów, podlega jednakże jak każde społeczeństwo powszechnym prawom krajowym.

§ 3.

Umiejętność i nauczanie jej są wolne. Każdemu Obywatelowi służy prawo zakładania Instytutów Naukowych i Edukacyjnych (wychowawczych) i wykładania nauk w tychże, skoro swoje uzdatnienie prawnym wykazał sposobem. Prywatna (domowa) nauka nie ulega żadnemu podobnemu ograniczeniu.

§ 4.

Dla powszechnej oświaty ludu, mają być zaprowadzone publiczne zakłady, a mianowicie w częściach krain, w których mieszana Ludność zamieszkuje, w ten sposób, ażeby i plemiona Ludu mniejszość stanowiącego, otrzymały w tychże potrzebne środki do pielęgnowania i kształcenia swej mowy. Nauką Religijną w szkołach Ludowych będzie się opiekować właściwy Kościół lub towarzystwo Religijne. Nad wykładem nauk i wychowaniem, Rząd wykonywa główny nadzór.

§ 5.

Każdemu służy prawo wolno objawiać swoje myśli, słowy, pismem, drukiem i obrazowem przedstawianiem. Wolność druku nie ulega żadnej Cenzurze; przeciw nadużyciom druku wydane będzie prawo obostrzające.

§ 6.

Prawo petycyi służy każdemu. Petycye pod nazwą zbiorową mogą tylko od Władz i prawnie uznanych korporacyj pochodzić.

§ 7.

Obywatele Monarchii Austryackiej, mają prawo zgromadzania się i zawięzywania stowarzyszeń, o ile cel, środek lub sposób zgromadzenia i zjednoczenia, nie sprzeciwiają się prawu, ani zagrażają krajowi. — Wykonywanie prawa tego, równie jak i warunki pod któremi prawa stowarzyszenia nabyte, używane lub utracone być mogą, oznacza prawo.

§ 8.

Wolność osobista jest zaręczona.— Aresztowanie osoby, wyjąwszy pochwycenie na gorącym uczynku, ma tylko miejsce na mocy powody wyłuszczającego rozkazu wydanego przez Sędziego lub Urząd prawnie wykonywający władzę sądową.— Każdy taki rozkaz aresztowania, ma być zaraz doręczony uwięzionemu w chwili jego aresztowania, lub najdalej w 24 godzin po dokonaniu tegoż.

§ 9

Władza bezpieczeństwa powinna każdego aresztowanego w 48 godzinach na wolność wypuścić, lub właściwemu Sądowi dostawić.

§ 10.

Mieszkanie każdego jest nietykalném. Rewizya mieszkania i papierów, lub zajęcie takowych, może nastąpić jedynie w przypadkach i formie prawem przewidzianych.

§ 11.

Tajemnica listów nie może być naruszoną, zajęcie zaś takowych, tylko w przypadkach wojny lub na zasadzie rozkazu Sądowego nastąpić może.

§ 12.

Na przypadek wojny, lub zaburzeń wewnętrznych, przepisy §§ od 5 do 11 włącznie objęte mogą być czasowo i miejscowo zawieszone.— Bliższe szczegóły w téj mierze prawo oznaczy.

§ 13.

Rada Nasza Ministrów odbiera polecenie, ażeby ku przeprowadzeni utych postanowień, aż do nastąpienia praw organicznych, tymczasowo wydać się mające rozporządzenia, rozwinęła, i Nam do sankcyi przedstawiła.

Dano w Naszej Królewskiéj Stolicy. Ołomuniec d. 4 Marca 1849.

FRANCISZEK JÓZEF. **(M. P.)**

Schwarzenberg, Stadion, Kraus, Bach, Cordon, Bruck, Thinnfeld, Kulmer.

KONSTYTUCYA
Cesarstwa Austryackiego.

ODDZIAŁ I.

O Państwie.

§ 1.

Cesarstwo Austryi składa się z następujących krajów:

Z Arcyksięztwa Austryackiego wyższéj i niższéj rzeki Ens,— z księztwa Salcburgskiego, — z księztwa Styryi,— z królestwa Illiryi składającego się: z księztwa Karyntyi, księztwa Karnioli, uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski,— z margrabstwa Istryi i miasta Triestu z jego okręgiem,— uksiążęconego hrabstwa Tyrolu i Voralbergu,— królestwa

Czech, — margrabstwa Morawii, — księztwa wyższego i niższego Szlązka, — królestw Galicyi i Lodomeryi z księztwami Oświęcima i Zatora i z Wielkiém księztwem Krakowskiém — z księztwa Bukowiny, — z królestw Dalmacyi, Kroacyi i Sławonii z pomorzem kroackiém, miastem Fiume i do niego należącym okręgiem; z królestwa Węgierskiego, — z Wielkiego księztwa Siedmiogrodzkiego łącznie z prowincyą saską i wcielonemi napowrót żupaństwami Kraszna, środkowém Szolnok i Zarand, tudzież dystryktem Koewar i miastem Zilách (Zilenmark), — z okręgów wojskowych pogranicznych, — i z królestwa Lombardzko-Weneckiego.

§ 2.

Koronne kraje te, składają wolną samodzielną nierozdzielną i nierozerwaną konstytucyjną astryacką Monarchią dziedziczną.

§ 3.

Wiedeń jest stolicą Cesarstwa i siedliskiem Władzy Państwa.

§ 4.

Krajom koronnym pojedynczym, gwarantuje się ich samodzielność w granicach Konstytucyą Państwa zakreślonych.

§ 5.

Wszystkie plemiona ludów używają równych praw, i każ-

de z nich ma nienaruszalne prawo zachowania i pielęgnowania swojéj Narodowości i Języka.

§ 6.

Granice Państwa i pojedyńczych krajów koronnych jedynie na mocy prawa, mogą ulegać zmianie.

§ 7.

Całe państwo, stanowi jeden okrąg celno-handlowy.— Wewnętrzne cła, pod żadnym tytułem nie mogą być zaprowadzane, i gdzie jeszcze takowe pomiędzy pojedyńczemi częściami krajów Cesarstwa obecnie istnieją, zniesienie ich, ile możności ma być jak najprędzéj uskutecznione.— Wyłączenie pojedyńczych miejsc lub części kraju z pod okręgu celnego,— i włączenie obcego kraju do tegoż, pozostawia się Władzy Państwa.

§ 8.

Herby i barwy Cesarstwa i pojedynczych krajów koronnych, zostają utrzymane.

ODDZIAŁ II.

O Cesarzu.

§ 9.

Korona Państwa i każdego pojedynczego koronnego kraju, na mocy sankcyi pragmatycznéj i następstwa domu Austryackiego, jest dziedziczną domu Habsburgsko-Lotaryńskiego

§ 10.

Przepisy praw domu Cesarskiego o pełnoletności Następcy Tronu, tudzież o ustanowieniu opieki lub rejencyi, utrzymują się w swojéj mocy.

§ 11.

Cesarz do swoich dotychczasowych tytułów, — przybiera tytuł Wielkiego Księcia Krakowskiego i księcia Bukowiny.

§ 12.

Cesarz koronowanym będzie jako Cesarz Austryi; osobny statut oznaczy w téj mierze bliższe przepisy.

§ 13.

Cesarz przy koronacyi przysięga na Konstytucyą, — którą to przysięgę, następcy Jego przy koronacyi, równie jak Rejenci przy obejmowaniu rządów, wykonywać będą.

§ 14.

Cesarz jest osobą świętą, nietykalną i nieodpowiedzialną.

§ 15.

Cesarz sprawuje najwyższe dowództwo nad całą siłą zbrojną państwa, osobiście, lub przez swoich Wodzów.

§ 16.

Cesarz stanowi względem wojny i pokoju.

§ 17.

Cesarz przyjmuje i wyséła Posłów, i zawiera z obcemi

Mocarstwami traktaty. Warunki traktatów któreby na kraj nowe ciężary nakładały, potrzebują przyzwolenia Sejmu.

§ 18.

Cesarz ogłasza Prawa, i wydaje stosowne rozporządzenia. Każde postanowienie Cesarskie powinno być kontrasygnowane przez odpowiedzialnego Ministra.

§ 19.

Cesarz mianuje i oddala Ministrów, obsadza urzędy we wszystkich gałęziach służby Państwa, i udziela szlachectwo, ordery i zaszczyty.

§ 20.

W całém państwie, sprawiedliwość w imieniu Cesarza wykonywaną będzie.

§ 21.

Cesarzowi służy prawo ułaskawienia, złagodzenia kary i udzielenia amnestyi; z zastrzeżeniem szczególnych postanowień co do Ministrów.

§ 22.

Prawo mennicze, wykonywa się w Imieniu Cesarza.

ODDZIAŁ III.

O prawach Obywateli Państwa.

§ 23.

Dla wszystkich ludów Państwa jest tylko jedno powszechne austryackie prawo obywatelstwa. Prawo państwa orzecze,

pod jakiemi warunkami osiągnąć, używać i pozbawionym być można praw obywatelstwa austryackiego.

§ 24.

W żadnym kraju koronnym, pomiędzy jego mieszkańcami i temiż innego kraju koronnego nie może zachodzić różnica pod względem praw cywilnych i karnych, ani w postępowaniu sądowém, ani co do rozkładu ciężarów publicznych.

Prawomocne wyroki Sądów wszystkich krajów koronnych austryackich, są zarówno we wszystkich takowych krajach prawomocnemi i wykonalnemi.

§ 25.

Wolne przenoszenie się osoby z miejsca do miejsca wewnątrz granic Cesarstwa, nie podlega żadnemu ograniczeniu. Wolność emigrowania, ogranicza się tylko ze względu na interes kraju, powinnością służby wojskowéj (Wehrphlicht).

§ 26.

Wszelki rodzaj niewolnictwa, poddaństwa, lub zobowiązań naleźnictwa, zniesiony jest na zawsze.

Wstąpienie na ziemię austryacką lub na pokład okrętu austryackiego, każdego niewolnika czyni wolnym.

§ 27.

Wszyscy obywatele państwa austryackiego równi są w obliczu prawa, i podlegają równym Instancyom sądowym.

§ 28.

Urzędy publiczne i służba państwa, są dla wszystkich do tego uzdatnionych, przystępne.

§ 29.

Własność zostaje pod opieką Państwa; i może tylko z powodów publicznego dobra, za wynagrodzeniem podług wymiaru prawa, być ograniczoną lub odjętą.

§ 30.

Każdy obywatel państwa austryackiego, może we wszystkich częściach onegoż nabywać wszelkiego rodzaju realności, równie jak wszelkiemu prawem dozwolonemu oddawać się zarobkowaniu.

§ 31.

Przenoszenie się z majątkiem wewnątrz granic Państwa, niepodlega żadnemu ograniczeniu. Opłata wychodowego od wywożonych zagranicę majątków, może tylko odnośnie do Wzajemności *(Reciprocité)* być pobieraną.

§ 32.

Wszelka z obowiązków pańszczyzny lub należnictwa, lub z tytułu podzielonéj własności, na realnościach ciążąca powinność lub służebnictwo, znosi się i na przyszłość przy podziale majątku, żadna realność nie może być nieulegającą zniesieniu powinnością, obciążona.

ODDZIAŁ IV.

O Gminach.

§ 33.

Gminie służą jako zasadnicze prawa:

a) Wybór swoich reprezentantów,

b) Przyjmowanie nowych członków do związku gminnego,

c) Samodzielna administracya swoich spraw,

d) Ogłaszanie rezultatów swojego budżetu i w ogóle

e) Jawność obradowania swoich reprezentantów.

Bliższe przepisy tych praw zasadniczych dla Gmin, a mianowicie warunki przyjmowania do związku Gminy, obejmują prawa Gminne.

§ 34.

Urządzenie okręgowych i obwodowych Gmin, dla administrowania swoich wspólnych wewnętrznych spraw, osobne prawo przepisze.

ODDZIAŁ V.

O sprawach Prowincyonalnych.

§ 35.

Jako sprawy prowincyonalne, uznane są:

I. Wszystkie urządzenia tyczące się:

1) Kultury krajowéj;

2) Budowli publicznych, które z funduszów krajowych opłacane będą;

3) Dobroczynnych zakładów w kraju;

4) Budżetu i składania rachunkow krajowych;

a) tak pod względem dochodów krajowych z administracyi majątku do kraju należącego, opłat na potrzeby krajowe i użycia kredytu krajowego, jak niemniej

b) pod względem zwyczajnych i nadzwyczajnych wydatków krajowych.

II. Bliższe urządzenia prawami Państwa ograniczone, pod względem:

1) Spraw Gmin;

2) Spraw kościelnych i szkolnych;

3) Dostarczenia podwód, tudzież potrzeb i kwaterowania wojska; nakoniec

III. Urządzenia tyczące się tych przedmiotów, które prawami Państwa, zakresowi działania władzy prowincyonalnéj są poruczone.

ODDZIAŁ VI.

O sprawach Państwa.

§ 36.

Jako sprawy Państwa uznane są:

a) Wszelkie interessa tyczące się Cesarskiego panującego Domu i praw korony;

b) Reprezentacya Państwa z prawa Narodów wypływająca i wszelkich onegoż interessów, mianowicie zawieranie traktatów z obcemi Państwami;

c) Stosunki Państwa z kościołem;

d) Wyższa naukowość;

e) Wszelkie sprawy siły lądowéj i morskiéj;

f) Administracya Państwa włącznie dóbr koronnych i narodowych, przez które dotąd rozumiane były pod nazwą Rządowych — kameralnych i fiskalnych dóbr majątki; kopalnie Państwa, tudzież monopolia, kredyt i wszystkie pobory i podatki na cele Państwa;

g) Wszystkie handlowe i przemysłowe interessa włącznie żeglugi, ceł, banków, mennicy, górnictwa i urządzenia miar i wag: —

h) Kommunikacye Państwa wodne i drogowe, przez koleje żelazne, poczty i telegrafy, mianowicie wszystkie budowle Państwa;

i) Wszelkie tyczące się utrzymania wewnętrznego bezpieczeństwa kraju urządzenia i środki; nakoniec,

k) Wszelkie sprawy, które przez konstytucyą albo ustawy Państwa, za krajowe sprawy uznane nie są.

ODDZIAŁ VII.

O Władzy Prawodawczéj.

§ 37.

Władza prawodawcza, w tém co się tyczy spraw Państwa, wykonywaną będzie przez Cesarza łącznie ze Sejmem Ogólnym, w tém zaś co się tyczy spraw prowincyonalnych, przez Cesarza łącznie z prowincyonalnemi Sejmami.

ODDZIAŁ VIII.

O Sejmie Państwa.

§ 38.

Ogólny Sejm państwa Austryackiego, składać się ma z dwóch Izb: Izby wyższéj i Izby niższéj; i corocznie na wiosnę zwołany będzie przez Cesarza.

§ 39.

Ogólny Sejm Państwa Austryackiego zbiera się w Wiédniu, lecz może być przez Cesarza i na inne miejsce zwołany.

§ 40.

Izba wyższa składać się będzie z deputowanych, którzy dla każdego kraju koronnego, wybrani będą przez jego sejm prowincyonalny.

§ 41.

Liczba deputowanych Izby wyższéj wynosić ma połowę liczby konstytucyjnéj, deputowanych Izby niższéj.

Podział téj liczby oznaczony będzie prawem o wyborach w taki sposób, że każdy kraj koronny, dwóch członków z łona swego sejmu jako deputowanych wysyłać ma; liczba zaś pozostająca, w miarę stosunku ludności, pomiędzy wszystkie kraje koronne rozłożoną zostanie.

§ 42.

Obadwaj z kraju koronnego na Sejm Państwa wysłani członkowie prowincyonalnego Sejmu, powinni być w pełném używaniu praw obywatelskich i politycznych, być austryjackimi obywatelami najmniéj od pięciu lat, i mieć najmniéj 40 lat wieku swego.

Inni członkowie Izby wyższéj, mogą przez sejmy prowincyonalne tylko z pomiędzy tych obywateli Państwa być obierani, którzy wszystkie powyżéj wyrażone posiadają przymioty, i w kraju przynajmniéj pięćset złotych reńskich w monecie konwencyjnéj stałego podatku opłacają.

W krajach koronnych, w których liczba podobnych obywateli państwa, pięćset złotych reńskich w monecie konwencyjnéj podatku stałego opłacających, niedomierza stosunkowi jednéj do sześciu tysięcy dusz, —dopełnią jéj w tym względzie najbliżéj następujący z tytułu podatkowania obywatele państwa w prowincyi koronnéj.

§ 43.

Izba niższa utworzona będzie przez bezpośredni wybór ludu.

Wyborcą jest każdy obywatel państwa austryackiego, który jest pełnoletny, znajduje się w zupełném używaniu praw obywatelskich i politycznych, i który albo oznaczoną prawem o wyborach ilość roczną podatku stałego opłaca,— lub nieopłacając podatku stałego, przez osobiste swe przymioty, posiada w gminie kraju koronnego austryackiego czynne prawo obieralności.

§ 44.

Wybory do Izby niższéj odbywają się podług okręgów, i w miejscach prawem o wyborach naznaczonych;— prawo to ustanawia zarazem liczbę deputowanych w miarę ludności. Liczba ta jest w ten sposób oznaczona, że na sto tysięcy dusz, najmniéj jeden deputowany przypada.

Prawo o wyborach, ustanowi ilość stałego opłacanego podatku rocznego w poprzednim (43) artykule powołaną w każdym kraju koronnym, ze względem na właściwe stosunki, i przytém jako niezmienną zasadę zachowa: że takowa na prowincyą i na miasta do dziesięciu tysięcy dusz liczące, nie może mniéj wynosić jak *pięć złotych reńskich w monecie konwencyjnej*,— na miasta więcéj niż dziesięć tysięcy dusz liczące, niemniéj jak *dziesięć złotych reńskich w monecie konwencyjnéj*;

w żadnym zaś przypadku wyżéj nad *dwadzieścia złotych reńskich w monecie konwencyjnéj*, nie może być oznaczona.

§ 45.

Ażeby być do Izby niższéj na deputowanego wybranym, trzeba samemu być wyborcą, w pełném używaniu praw obywatelskich i politycznych obywatelem państwa austryackiego przynajmniéj od lat pięciu, i mieć najmniéj 30 lat wieku swego.

§ 46.

Wszelkie głosowanie na wyborach do wyższéj i niższéj Izby, dzieje się ustnie i jawnie.

§ 47.

Obranym na deputowanych, gdyby byli urzędnikami,— urlop nie może być odmówiony.

§ 48.

Jeżeli członek Sejmu państwa przyjmuje płatny Urząd krajowy, winien jest poddać się nowemu wyborowi.

§ 49.

Członkowie Izby wyższéj obierani będą na lat dziesięć,— członkowie Izby niższéj na lat pięć po sobie idących.— Po upływie swego Mandatu, mogą być na nowo obrani.

§ 50.

Członkowie Izby wyższéj, żadnego nieotrzymują wynagrodzenia,— członkowie Izby niższéj, na każdą sessyą będą mieli wyznaczone stósowne wynagrodzenie ryczałtowe.

§ 51.

Nikt nie może być zarazem członkiem Izby wyższéj i niższéj.

§ 52.

Od każdego członka Sejmu Państwa, składaną będzie na wstępie przysięga na wierność Cesarzowi i Konstytucyi.

§ 53.

Deputowani nie mogą przyjmować żadnych instrukcyi, i tylko osobiście służące sobie prawo głosowania wykonywać mają.

§ 54.

Każdéj Izbie sejmowéj służy prawo sprawdzania mandatów wyborczych swoich członków, i stanowienia względem przypuszczenia ich.

§ 55.

Każda Izba mianuje bezwględną większością głosów swojego prezydenta i swoich wiceprezydentów, na cały czas trwania sessyi.

§ 56.

Żadna Izba nie może nic stanowić, jeżeli większość konstytucyjnéj liczby członków nie jest zebraną.

§ 57.

Tajne głosowanie, wyjąwszy zamierzone wybory,— w żadnéj z Izb miejsca nie ma.

§ 58.

Postanowienie Izby, może tylko nastąpić bezwzględną

większością głosów. — Przy równości głosów, wzięty pod rozwagę wniosek, uważa się za odrzucony.

§ 59.

Posiedzenia Sejmu Państwa odbywają się publicznie; — każda atoli Izba ma prawo, na wniosek Prezydenta, lub dziesięciu przynajmniéj członków, poufne odbywać posiedzenia.

§ 60.

Tylko członkowie Sejmu wnosić mogą petycye do Izby, do któréj należą.

§ 61.

Deputacye nie mogą być do Sejmu przypuszczane.

§ 62.

Żaden członek Sejmu nie może być po za Sejmem, za zdania na sessyach wyrażone, do odpowiedzialności pociąganym, ani téż sądownie ściganym.

§ 63.

Członek sejmu, przez cały przeciąg trwania onegoż, tylko za zezwoleniem Izby do któréj należy, uwięzionym albo ściganym być może, wyjąwszy pochwycenie na gorącym uczynku.

§ 64.

Każda Izba winna porządek swoich czynności, odnośnie do zasad przez niniejszą konstytucyą przepisanych, sama so-

bie ustanowić. Stosunki z czynności jednéj Izby, względem drugiéj wypływające, urządzone zostaną przez wzajemne porozumienie się obydwóch Izb.

§ 65.

Cesarzowi, równie jak każdéj z obydwóch Izb, służy prawo czynienia wniosków do praw.

§ 66.

Do ważności każdego prawa, potrzebne jest wspólne przyzwolenie Cesarza i obydwcóh Izb sejmowych. Wnioski do praw, które przez jednę z Izb sejmujących, lub przez Cesarza odrzucone zostały, niemogą przez czas trwania sejmu być więcéj wprowadzone.

§ 67.

Sejmowi służy udział w prawodawstwie względnie tych spraw, które w niniejszéj konstytucyi, jako sprawy państwa są wymienione.

§ 68.

Deputowani ze wszystkich krajów koronnych, biorą udział w prawodawstwie tyczącém się spraw państwa. Wspólny udział ten ma także miejsce, pod względem prawodawstwa, tyczącego się praw cywilnych, kryminalnych, ustaw i procedury sądowéj.

O ile jednak na Węgrzech, w Siedmiogrodzie, w Kroa-

cyi i Sławonii wraz z pomorzem Kroackiém i Fiume, dla tych części prawodawstwa istnieją osobne prawne normy i urządzenia od właściwych innym krajom koronnym odbiegające,— skuteczność sejmów prowincyonalnych dopiéro wymienionych krajów koronnych, co do téj części prawodawstwa, zostaje w swojéj mocy.

Zadaniem jednak będzie sejmów prowincyonalnych tych krajów koronnych, dotychczasowe prawodawstwo w pomienionych gałęziach, podciągnąć pod rewizyą, ażeby jak najprędzéj pożądaną harmonią w prawodawstwie, we wszystkich częściach Państwa, do skutku przyprowadzić.

Dopóki to nienastąpi, deputowani tego kraju koronnego, w którym od innych różniące się prawodawstwo w wzwyż rzeczonych gałęziach istnieje, od udziału w obradowaniach nad takowém wstrzymać się mają.

§ 69.

Cesarz odracza i zamyka Sejm, może nawet każdego czasu, rozwiązanie całego Sejmu lub jednéj z Izb onegoż nakazać.

Jeżeli Sejm zostaje odreczony, lub tylko jedna z Izb rozwiązaną, w takim razie posiedzenia obydwóch Izb zostają natychmiast zawieszone.

Na przypadek rozwiązania, zwołanie na powrót sejmu Państwa, w przeciągu trzech miesięcy nastąpić musi.

ODDZIAŁ IX.

O Konstytucyach i sejmach prowincyonalnych.

§ 70.

Przytoczone w § I. kraje koronne, — w sprawach które konstytucya państwa albo prawa, interessami prowincyonalnemi być uznają, będą przez Sejmy prowincyonalne zastąpiene.

§ 71.

Konstytucya królestwa Węgierskiego o tyle utrzymaną będzie, o ile przepisy z niniejszą konstytucyą Państwa nie zgodne, przestaną być skutecznemi, tudzież o ile równe uprawnienie wszystkich narodowości i narzeczów krajowych, we wszelkich stosunkach publicznego i obywatelskiego życia, przez właściwe instytucye zagwarantowane będą. Osobny statut, ureguluje te stosunki.

§ 72.

Województwu Serbskiemu zapewnione zostają takie urządzenia, które ku zachowaniu wspólności jego kościoła i narodowości, na dawniejszych patentach wolności i oświadczeniach Cesarskich z najnowszych czasów, są oparte.

Połączenie województwa z innym krajem koronnym, po wyrozumieniu posłanników onegoż, osobném postanowieniem orzeczone zostanie.

§ 73

W królestwach Kroacyi i Sławonii, łącznie z należącém

do nich pomorzem, tudzież miastem Fiume i jego okręgiem,— właściwe onychże instytucye, — na zasadzie ustalonego mocą niniejszéj Konstytucyi związku tych krajów z Cesarstwem, w zupełnéj niezawisłości od królestwa Węgierskiego utrzymane zostaną.— Deputowani Dalmacyi z kongregacyą krajową tychże królestw, za pośrednictwem Władzy wykonawczéj Państwa, względem przyłączenia i warunków onegoż traktować będą, i rezultat, do sankcyi Cesarza podadzą.

§ 74.

Konstytucya i kształt wewnętrzny Wielkiego Księztwa Siedmiogrodzkiego, na podstawie zupełnéj niezależności od królestwa Węgierskiego, i obok równego uprawnienia wszystkich kraj ten zamieszkujących Narodów, zgodnie z Konstytucyą Państwa, nowym statutem ugruntowane będą.

Prawa narodu Saskiego, mocą téjże Konstytucyi utrzymane zostaną.

§ 75.

Istniejąca ku zabezpieczeniu całości *(integrité)* Państwa instytucya granicy wojskowéj, w organizacyi swéj militarnéj utrzymana, i jako część integralna armii,— podporządkowaną jest Władzy Państwa. Właściwy statut, pod względem stosunków posiadłości, gwarantuje mieszkańcom pogranicza wojskowego te same dogodności, które należącym do innych krajów koronnych są nadane.

§ 76.

Szczególny statut, Konstytucyą królestwa Lombardzko-Weneckiego i stosunki tegoż koronnego kraju względnie Państwa, stanowczo uzasadni.

§ 77.

Wszystkie inne Państwa korony, otrzymają swoje oddzielne Konstytucye krajowe.

Konstytucye stanowe znoszą się.

§ 78.

Zebranie sejmów prowincyonalnych, dziać się ma z uwzględnieniem wszelkich interesów krajowych. Deputowani do tychże, przez zwyczajne wybory powołani zostaną.

§ 79.

Prawa należące do zakresu działań reprezentacyi krajowej, albo przez sejmy prowincyonalne, lub przez wybrane od nich komitety, wykonywane będą.

§ 80.

Każdemu sejmowi zawarowane będzie prawo udziału w prawodawstwie, odnoszącém się do spraw krajowych i projektu do Ustaw, równie jak prawo czuwania nad wykonaniem ustaw krajowych.

Jednomyślność Cesarza z Sejmem, do wydania każdego prawa krajowego, jest nieodzownie potrzebną.

§ 81.

Zmiany w konstytucyach krajowych, mogą być sejmom prowincyonalnym, które najprzód zwołane będą, w zwyczajnéj drodze prawodawstwa poruczone.

W następnych sejmach prowincyonalnych, do postanowienia względem takowych zmian, potrzebną jest najmniéj obecność trzech czwartych części wszystkich deputowanych, i przychylenie się najmniéj dwóch trzecich części obecnych członków.

§ 82.

Bliższe przepisy względem utworzenia i zakresu działania Sejmów prowincyonalnych i Komitetów krajowych,— Konstytucye i prawa o wyborach tym krajom koronnym służące, ustanowią.

§ 83.

Wszystkie Konstytucye pojedynczych krajów koronnych, z których składa się Państwo, w ciągu roku 1849 mają wnijść w wykonanie,— i najpiérwszemu ogólnemu Sejmowi Państwa Austryackiego przedstawione być muszą, który zaraz po zaprowadzeniu tychże zwołanym będzie.

ODDZIAŁ X.

O Władzy Wykonawczéj.

§ 84.

Władza wykonawcza w całém Państwie i we wszystkich

krajach korennych, jest niepodzielną. Służy ona wyłącznie Cesarzowi, który ją przez odpowiedzialnych ministrów, i tymże podporządkowanych urzędników i podwładnych sprawuje.

§ 85.

Jeżeli korporacyi lub komubądź, część władzy wykonawczéj powierzona zostanie, to może tylko mieć miejsce z mocą odwołania; i koronie służy zawsze prawo, względem pełnienia poruczonéj części władzy wykonawczéj, inne postępowanie zarządzić.

§ 86.

Wykonywanie i strzeżenie praw krajowych, równie jak przywiedzenie do skutku wydanych przez kommissye sejmowe prowincyonalne w obrębie konstytucyjnego zakresu działania Postanowień, służy władzy wykonawczéj.

§ 87.

Gdy sejm Państwa lub sejm prowincyonalny, nie jest zebrany, — a naglące, prawem nieprzewidziane środki, których spóźnienie zagrażałoby niebezpieczeństwem krajowi, okazują się być nieodzownemi; Cesarz mocen jest, pod odpowiedzialnością ministrów, z tymczasową prawomocnością wydać rozporządzenia. z obowiązkiem atoli przełożenia powodów i skutków takowych rozporządzeń Sejmowi Państwa, lub stosunkowo, Sejmowi Prowincyonalnemu.

§ 88.

Ministrowie przewodniczą administracyi w Państwie i w pojedynczych krajach korony; wydają stósowne Rozporządzenia, i czuwają nad całością Państwa i praw krajowych.

§ 89.

Ministrów rzeczą jest, pod ich odpowiedzialnością, w takich sprawach, które samodzielnemu rozstrzygnieniu gmin, sejmów prowincyonalnych, lub ich organów są zostawione, wykonanie administracyjnych środków, prawom lub dobru powszechnemu przeciwnych, wstrzymać lub zabronić.

§ 90.

Ministrom służy prawo znajdowania się na obradach Sejmu Państwa, i w każdym czasie zabierania głosu; mogą także na oznaczone obrady wysełać w zastępstwie swojém delegowanych Kommissarzy.

W głosowaniu sejmu Państwa mają tylko o tyle udział, o ile są członkami tegoż sejmu.

§ 91.

Co do odpowiedzialności ministrów, względem sądowego przeciw tymże postępowania, tudzież ich ukarania w razie zapadłego przeciwko nim wyroku, osobne prawo orzecze.

§ 92.

Cesarz mianuje Namiestników do pojedynczych krajów koronnych, którzy jako organa władzy wykonawczéj, nad

zachowaniem praw Państwa i praw krajowych czuwać, i kierunek spraw wewnętrznych w zakresie ich urzędowego territorium sprawować, powołani i obowiązani są.

§ 93.

Namiestnicy mają prawo, w samych nawet sejmach prowincyonalnych zasiadać i głos zabierać.

Przy głosowaniach sejmowych mają tylko o tyle udział, o ile są ich członkami.

§ 94.

Namiestnicy w urzędowaniu swojém, odpowiedzialni są za szanowanie i wykonywanie praw państwa i praw tyczących się kraju koronnego.

§ 95.

Władza wykonawcza Państwa, mocną jest Namiestnikom i wszystkim władzom pojedynczych prowincyj koronnych zawiadywanie spraw Państwa poruczać, lub takowe przez inne organa we wszystkich częściach Państwa administrować.

ODDZIAŁ XI.

O Radzie Państwa.

§ 96.

Przy Tronie i władzy wykonawczéj Państwa, ustanowioną będzie Rada państwa; — któréj przeznaczeniem być ma, doradczy wpływ na te wszystkie sprawy, względem których władza wykonawcza Państwa jéj opinii zażąda.

§ 97.

Członkowie Rady państwa, mianowani będą przez Cesarza: w powoływaniu ich, miany będzie ile możności wzgląd na rozmaite części Monarchii.

§ 98.

Ustanowienie i zakres działań Rady państwa, osobne urządzi prawo.

ODDZIAŁ XII.

O władzy Sądowej.

§ 99.

Władza sądowa wykonywana będzie samodzielnie przez Sądy.

§ 100.

Wszelkie sądownictwo pochodzi od Państwa. Na przyszłość żadne sądy patrymonialne istnieć nie mają.

§ 101.

Żaden przez Rząd ustanowiony sędzia po swojem zainstalowaniu, wyjąwszy za wyrokiem Sądu, nie może być czasowo odstawionym, lub oddalonym;— ani też gdy tego nieżąda, na inne miejsce służbowe lub na stan spoczynku przeniesionym.

Ostatni ten przepis atoli, niestósuje się do przenoszeń na stan spoczynku, które dla zaszłej niezdatności do służby z przepisów prawa wynikają, równie jak do zmian w składzie

personaliów sądowych, które przy zmianach urządzeń sądownictwa okażą się być potrzebne.

§ 102.

Sądownictwo i Administracya mają być oddzielnie i niezależnie od siebie ustanowione. Względem sporów o kompetencyą (właściwość), pomiędzy administracyjnemi i sądowemi władzami, rozstrzyga, — prawem ustanowić się mająca do tego władza.

§ 103.

Postępowanie sądowe ma być jawne i ustne.

Prawo oznacza wyjątki przeciw jawności, w interessie porządku i dobrych obyczajów.

W sprawach karnych, powinien mieć ważność akt oskarżenia; sądy przysięgłych, we wszystkich ciężkich przestępstwach, które prawo bliżéj oznaczy, tudzież politycznych, i nadużycia wolności druku tyczących się, orzekają.

§ 104.

Przeprowadzenie wzwyż rzeczonych ogólnych zasad, wedle których na przyszłość sądownictwo ma być urządzone i sędziego urząd pełniony, równie jak zaprowadzenie tychże w pojedynczych krajach koronnych, z uwzględnieniem ich właściwych stosunków, zachowuje się (§ 68) szczególnym prawom Państwa i prowincyonalnym.

§ 105.

Przepisy praw cesarskiego Domu, stawanie przed sądem członków rodziny cesarskiéj obejmujące, zostają w swojéj mocy.

ODDZIAŁ XIII.

O Sądzie Państwa.

§ 106.

Ma być najwyższy Sąd Państwa ustanowiony, który z urzędu, lub na zaniesioną skargę, w następujących przypadkach sądzić będzie:

I. Jako sąd polubowny w sporach między Państwem a pojedynczemi krajami koronnemi, lub też pomiędzy samemi pojedynczemi krajami korony, o ile przedmiot nie należy do zakresu władzy prawodawczéj Państwa.—

II. Jako najwyższa Instancya w sprawach o obrazę praw politycznych.

III. Jako śledcza i najwyższa władza sądząca:

a) w sprawach zaskarżenia Ministrów i Namiestników; — tudzież

b) w sprawach o sprzysiężenie i zamach przeciw Monarsze lub rejentowi Państwa, i w przypadkach zdrady głównéj, lub zdrady kraju. —

§ 107.

Siedlisko sądu Państwa jest w Wiédniu; — osobne prawo

orzecze o ustanowieniu sędziów ze względem na pojedyncze kraje korony, jak wielką ma być liczba ich, i jaka procedura sądowa.

ODDZIAŁ XIV.

O Budżecie Państwa.

§ 108.

Wszelkie podatki i opłaty na potrzeby Państwa i kraju, prawami ustanowione będą.—

§ 109.

Wszelkie przychody i rozchody Państwa, winny być corocznie budżetem wykazane, którego prawo ustanowi.— Wszełkie przekroczenia granic budżetu, podlegają następnemu uznaniu ze strony Sejmu Państwa.

§ 110.

Dług krajowy gwarantuje Państwo.—

§ 111.

Ogólny rachunek z potrzeb i wydatków Państwa, łącznie z wykazem długów krajowych, mają być corocznie przez najwyższą Izbę Obrachunkową składane Sejmowi.

§ 112.

Osobne prawo ustanowi urządzenia i atrybucye najwyższéj Izby Obrachunkowéj.

ODDZIAŁ XV.

O sile zbrojnéj.

§ 113.

Przeznaczeniem jest siły zbrojnéj, zasłaniać Państwo przeciw zewnętrznym nieprzyjaciołom, wewnątrz kraju zaś utrzymywać porządek i wykonywanie Praw zabezpieczać.

§ 114.

Wewnątrz kraju, tylko na wezwanie Władz cywilnych tudzież w przypadkach i formach prawem oznaczonych, siła zbrojna występować ma.

§ 115.

Posłuszeństwo jest głównem zadaniem siły zbrojnéj.

Żadna część téjże, nie może wspólnie obradować.

§ 116.

Prawo oznacza rozległość i rodzaj powszechnego obowiązku obrony, przez zaciąg do służby w wojsku lądowém i morskiém.

§ 117.

Wojsko zostaje pod jurysdykcyą sądowo-wojskową i wojskowemi prawami.

Przepisy dyscyplinarne dla wojsk lądowych i morskich, zostają w swojéj zupełnéj mocy.

§ 118.

Przysięga wojska na Konstytucyą, wcielona będzie do przysięgi na sztandar.

§ 119.

Urządzenie gwardyi obywatelskiéj, osobne prawo ustanowi.

ODDZIAŁ XVI.

Ogólne Przepisy.

§ 120.

Dopóki niniejszą Konstytucyą zastrzeżone prawa organiczne, na drodze konstytucyjnéj do skutku nieprzyjdą, odpowiednie postanowienia w drodze rozporządzeń wydane będą.

§ 121.

Dopóki nowe prawa i rozporządzenia niewnijdą w wykonanie, — dotąd istniejące, zostają w swojéj mocy.

Istniejące podatki i opłaty wciąż będą pobierane, dopóki nowe prawa inaczéj nie orzekną i zastósowanie ich nie nastąpi.

§ 122.

Władze utrzymują się w swéj działalności, aż do zaprowadzenia nowych praw organicznych i rozporządzeń, tychże Władz dotyczących.

§ 123.

Odmiany w Konstytucyi, mogą na pierwszym Sejmie w drodze zwyczajnéj prawodawstwa być zaprojektowane. W następnych Sejmach Państwa, do stanowienia względem podobnych odmian, — potrzebna jest w obu Izbach obecność

najmniej trzech czwartych części wszystkich członków, i przyzwolenie najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Działo się w naszém królewskiém stółecznem mieście Ołomuńcu, dnia czwartego Marca roku pańskiego tysiącznego ośmsetnego czterdziestego dziewiątego, — *Panowania Naszego pierwszego.*

FRANCISZEK JOZEF.

(M. P.)

Schwarcenberg, Stadion, Kraus, Bach, Cordon, Bruck, Thinnfeld, Kulmer.